

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Hranilnico in posojilnico v vsako faro.

Lepo število posojilnic že deluje po naši domovini. Kljub temu veliki večini prebivalstva še ni znano, kaj so pravzaprav hranilnice in posojilnice, kako so urejene in kakšne koristi prinašajo kmetu in obrtniku.

Kaj je posojilnica? Posojilnica je druga, ki pomaga svojim članom s posojili. Ker je zadruga, je urejena na temelju vzajemne samopomoči in krščanske ljubezni. Pri nobeni drugi vrsti zadrug se ne kažejo ta osnovna načela združništva tako jasno kot ravno pri posojilnicah. Kot člani vstopijo mnogi, ki za enkrat sploh ne rabijo posojila in ga mogoče še dolgo ne bodo rabili, nasprotno nalagajo tam celo svoje redne prihranke. To pa delajo z zavestjo, da so dolžni pomagati svojim slabejšim tovarišem, ki jih je zadela nesreča in potrebujejo cenenejša posojila. S svojimi prihranki, naloženimi v posojilnici, s svojim neomejenim poroštvo kot člani posojilnice pripomorejo k temu, da posojilnica pomaga potrebnim posestnikom s primernimi posojili.

Na ta način vršijo plemenito delo pomoči bližnjemu in nalagajo svoje prihranke obrestonosno; obenem pa si pridobivajo pravico do iste pomoči, ako pridejo sami v težek položaj in jim bo potrebno posojilo.

Pravijo, da na prošnji svet stoji. Z isto ali še večjo pravico danes lahko rečemo, da na kreditu svet stoji. Kredit rabi veletrgovec in mali kupec, veleindustrialec in obrtnik. Naj bo tovarnar še tako bogat, vendar pridejo časi, ko ima toliko sirovin, da ne zmagaja z lastnim denarjem. Kredit rabi tudi kmet. Kje pa se dobi kredit? Trgovec, tovarnar in po večini tudi obrtnik ga dobijo pri banki, vsak ima svojo banko, pri kateri si vedno izposoja in ji vedno vrača. Ali naj gre tudi kmet k banki? Najbrže ne bi dobil, ker rabi kredit vsaj za par let, dočim banka daje le za kratko dobo 3 do 6 mesecev (trgovski kredit). Pa tudi predrag bo za kmeta denar, ki bi ga mu posodila banka. Saj znašajo obresti s provizijami po dvanajst od sto in še več. Ali naj se obrne na vaškega bogatina, ki je znan oderuh? Tam bi dobil, toda pod ta-

kimi pogoji, da bi se težko še kdaj rešil iz njegovih krempljev.

Cesar ne zmore en sam, to lahko dosežejo, če jih je več skupaj. Ako več kmetov, ki imajo posestva, čeprav nekateri le majhna, stopijo skupaj pa se pogodijo: »mi vsi stojimo drug za drugega s celim premoženjem, s celo gospodarsko močjo«, tedaj pomenijo ta mnogoštevilna premoženja in gospodarske moči, vse skupaj vzeto, veliko vrednost in predstavljajo veliko varnost za onega, ki da posojilo na tako poroštvo in zastavo. Ako se kmetje tako pogodijo, so s tem pravzaprav že ustanovili posojilnico. Treba je samo še to pogodbo malo bolj natančno, kakor to ukazuje postava, napisati, podpirati in dati v sodišče vpisati v register, pa je posojilnica ustanovljena. Ta pogodba so potem posojilnična pravila, posojilnična postava. Pravila tudi pravijo, da morajo člani izmed sebe izbrati nekaj moč, ki bodo posojilnico vodili, t.j. je odbor.

Vsak član vplača gotov znesek kot članski delež. Ti deleži tvorijo prvi kapital posojilnice. Poleg tega pa posojilnica tudi zbira prihranke od članov in nečlanov in jih primerno obrestuje. Nikomur se ni treba bati za denar, ki ga je naložil pri posojilnici: vsi njeni člani mu odgovarjajo zanj s celim premoženjem, kar se učen tako pove, da je posojilnica navadna zadruga z neomejeno zavezo ali z neomejenim poroštvo.

Kaj pa je posojilnica po rajfajzenovem sistemu ali rajfajzenovka? To je posojilnica z neomejeno zavezo za manjši okoliš, navadno za eno faro. Ima nekatere posebnosti, vsled katerih je zlasti pripravna ravno za kmečke razmere. Rajfajzenovka je vedno zadruga z neomejeno zavezo. Ker so člani le mali in srednji kmetje, nudijo le z neomejenim poroštvo, z zastavo celega posestva popolno varnost za tiste, ki v posojilnici nalagajo svoje prihranke. Iz tega neomejenega poroštva izvira pa tudi zahteva, da se posojilnica omeji na eno faro ali par sosednih far. Kdor za te porokuje s celim premoženjem, te hoče in te mora tudi poznati, da se lahko zanese na te. Člani posojilnice stojijo drug za drugega s celim premoženjem; zato je potrebno, da se med seboj dobro poznajo, ne samo po obrazu, predvsem po gospodarstvu. To je lahko mogoče, če so v isti fari ali v sosednih farah.

Ves odbor, ki vodi rajfajzenovko, zbira prihranke in jih vpisuje, dovoljuje potrebnim članom posojila, dela vse to zastonj, za božji lon. Ne radi časti in ne radi zaslužka, samo iz krščanske ljubezni do bližnjega, iz plemenite požrtvovalnosti poslujejo vzorni odborniki rajfajzenovke. In to ni lahko poslovanjem; to je odgovornosti polno gospodarstvo s tujim denarjem; to je tehtanje moralne vrednosti in gospodarske sposobnosti onih, ki prosijo za posojilo, da se dožene, ali so ga vredni, da ne bo posojilnica trpela škode. Pa bo dejal kdo: »Kaj meni tega treba? Se rajši v to ne mešam!« Takega pa vprašam jaz: »Ali si kristjan? In če si, spolnui krščansko zapoved: ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Če si sposoben, moraš to breme vzeti na se. Ne zakoplji svojih talentov; Gospod bo zahteval račun, kako si gospodaril z njimi!«

Rajfajzenovke ne delijo čistega dobička med člane, ampak ga večji del vsako leto pripišejo k rezervnemu zakladu, ki je namenjen za morebitno kritje zgub; del čistega dobička se tudi obrne v razne dobrotne namene. Ako rajfajzenovka preneha z delovanjem (se razdruži), tedaj se ta rezervni sklad ne razdeli, ampak se obrne v obče koristne namene, posebno za povzdigo kmetijstva. Sicer pa je dobiček, ki ga pravilno napravi vsako leto rajfajzenovka, le skromen. Njen namen ni delati čim višji dobiček; njen namen je preskrbovati potrebnim posestnikom posojila po čim nižjih obrestih.

Poleg te glavne naloge pa ima posojilnica tudi nalogo zbirati prihranke in ljudi navajati k varčevanju. Zato ima navadno dvojno ime: hranilnica in posojilnica. To zbiranje prihrankov, sprejemanje vlog pa je za posojilnice težka reč. Kako boš zbiral, če ljudje ne dajo; kako boš sprejemal vloge, če jih ne prinesejo. Ljudje so še navajeni držati denar doma v postelji, v omari, v skrinji ali pod skrinjo, kjer se mnogokrat zgodi, da ga prebrisati tat pobaše, ali ga miši pojedjo; posebno po vojni se to mnogokrat bere. Tudi požar ga včasih uniči. Ali bi ne bilo desetkrat boljše, da ga naložijo! S tem koristijo sebi, ker denar ne leži več mrtev, ampak ne se obresti in je varen; s tem koristijo dobri stvari, da uspeva. Ako denar rabijo, posojilnica je pod nosom, in vedno ga lahko dobijo.

Najdejo se pa tudi taki, ki pravijo, da daje posojilnica premale obresti in radi tega nesejo denar rajši v mesto v kako banko ali mestno hranilnico. Res je, posojilnica nizko obrestuje vloge zato, ker tudi posojuje na nizke obresti. Vprašam pa tiste, ki radi par kronic več obresti nosijo denar v mesto, ali so računali, da so petkrat več zgubili na času in poti, da bodo morali iste izdatke zopet imeti, kadar hočejo kaj dvigniti? Zraven pa naj pomislijo, da bi moral kmečki denar najprej služiti kmečkim koristim, ne pa da banka ž njim špekulira. In ako bodo sami rabili posojila, kar se pri kmetih hitro lahko zgodi, ali ga bodo tedaj šli tudi iskat k banki in plačali 12 od sto, med tem ko posojilnica daje po 5 od sto? Pa še eno je: tisti zavodi po mestih, ki ponujajo vlagateljem posebno visoke obresti, so navadno že v hudih škripcih in denar silno rabijo: danes ali jutri tak zavod lahko skrahira in potem bodo šle rakom žvižgat visoke obresti in še glavnica po vrhu. Take slučaje smo že imeli. Tisoče takih, ki so šli za visokimi obrestmi, vam lahko pove svoje žalostne skušnje z »Glavno«.

Zato pa danes pravimo: »Kmečki prihranki vsi v kmečke posojilnice!« Kjer posojilnice še ni, jo ustanovimo! Vsaka fara mora imeti svojo rajfajzenovko. Kot smo videli, stvar ni tako težka pa zelo potrebna. Ako nam bo treba kakih pojasnil in nasvetov, se bomo obrnili na Zadržno zvezo v Ljubljani. Treba je že vendar enkrat začeti delati po geslu: »Kmet za kmeta« in to najprej na gospodarskem polju, kjer smo se že do danes pustili izkoriščati. Zato pa kmetje skup držimo; kjer že imamo posojilnico, jo redno podpiramo s prihranki, da nam bo v stiski lahko priskočila na pomoč s posojilom, kjer pa je še nimamo, je naša naloga, da jo čim prej ustanovimo. Če imamo enkrat hranilnico in posojilnico, potem šele bomo s pridom lahko ustanavljali tudi druge zadruge, ki so danes neobhodno potrebne za napredno kmetijstvo kot so n. pr. strojne zadruge, nabavne in prodajne zadruge, zadrzne elektrarne in mlekarne. O teh pa drugič kaj več.

Volitev gospodarskih odborov.

Prav znatno premoženje — danes velike vrednosti — imajo pri nas poleg političnih občin tudi posamezni deli občin: podobčine, soseske, vasi. — To je takozvano soseskino ali vaško premoženje, ki obstoji navadno iz raznih zemljišč, travnikov, pašnikov in nemalokrat iz večjih gozdnih kompleksov. — Mimogrede bodi pri tej priliki omenjeno, da je to premoženje strogo ločiti od onega imetka, ki je skupna last — (nemški: Mitbesitz) več posestnikov v zmislu § 825 občega državlanskega zakonika, in ki se upravlja (oskrbuje) po določbah § 833, in §§ 836—838 tega zak.

Za oskrbovanje uvodom omenjenega soseskega ali vaškega imetka se morajo miselno z določbami občinskega volilnega

reda voliti za dobo treh let posebni gospodarski odbori, obstoječi iz treh članov in dveh namestnikov. Za gospodarstvo s soseskim imetkom in za volitve gospodarskih odborov veljajo še vedno določbe zakona z dne 1. avgusta 1912 — (veljaven za bivšo vojvodino Kranjsko) — dež. zak. št. 49, s katerim so bile izpremenjene določbe pristavka II. k občinskemu redu.

Pri sestavi in uvelavljenju novega občinskega volilnega reda se je na gospodarske odbore brez dvoma — pozabilo. Zato utegne priti pri volitvah gospodarskih odborov do nejasnosti. — Kakor smo poučeni — v teku je odredba, da naj se izvrše tudi volitve gospodarskih odborov, za kar je itak že zadnji čas, saj bo poteklo že skoro 10 let od zadnjih volitev in v premnogi krajih pravih, zakonitih odborov ni več, ker so njihovi člani pomrli ali drugače odšli.

Volitve gospodarskih odborov se utegnejo torej izvršiti še letos, vendar pa v toliko ne po določbah gori navedenega zakona, da bi bili namreč volilni upravičenci sosesčani — občani, »katerim je v dotični podobčini ali soseski najmanj eno leto predpisan občinskim dokladam podvržen direktni davek«, (kakor je določeno v točki 2, navedenega zakona), marveč se bodo volitve izvedle po načelu splošne in enake volilne pravice na podlagi občinskega volilnega reda — kakor zadnje občinske volitve.

Važno pri teh volitvah, na katere opozarjamo že sedaj, bo to-le:

1. Glede števila članov gospodarskih odborov ni nikake spremembe. Voliti bo torej — seveda na podlagi kandidatnih list — za tri člane in dva namestnika. (Podrobne odredbe bodo izdala politična oblast, t. j. okrajna glavarstva).

2. Za sestavo volilnih imenikov, ki jih sestavijo župani, so merodajna določila občinskega volilnega reda, kakor pri zadnjih občinskih volitvah. Ob sebi umevno je, da morajo biti sestavljeni popolnoma novi volilni imeniki, v katerih morejo biti vpisani le volilni upravičenci onih podobčin, sosesk ali vasi, ki imajo pravico do uživanja njihovega imetka in dohodkov iz dotičnega premoženja.

3. Reklamacijska komisija obstoji po določbah navedenega zakona z dne 1. avg. 1912 dež. zak. št. 49 iz župana kot predsednika in iz 4 od občinskega odbora izvoljenih volilcev, ki imajo pravico biti voljeni. — Te določbe tudi novi obč. volilni red ne more spremeniti.

4. Glede volitev določa navedeni zakon: »Volitev vodi volilna komisija, obstoječa iz župana ali njegovega namestnika kot predsednika in iz štirih od njega za zapnike določenih volilcev, ki imajo pravico biti voljeni.«

Tudi to določilo bo moralo ostati v veljavi, ker — kakor rečeno — zakon o gospodarskih odborih ni bil niti razveljavljen niti spremenjen, ampak se bo le način volitev prilagodil občinskemu volilnemu redu v vseh onih točkah, ki jih glede volitev navaja zakon z dne 1. 8. 1912 dež. zak. št. 49.

To je v bistvu pglavitno, kar smo za sedaj smatrali za potrebno, da se objavi z

opozoritvijo na važnost volitev v gospodarske odbore. Saj gre v mnogih slučajih za milijonska premoženja, n. pr. v Metliki, kjer je vreden samo en gozd več milijonov; ali v Krškem, v delih občine Kranjska gora, i. dr.

Če bo potreba, bomo o stvari še pisali. — Prosimo pa za obvestila, če bodo izdala okrajna glavarstva kakršnekoli, našim izvajanjem nasprotujoče odredbe. Nezmožljivi namreč tudi vladni krogi niso.

Kdo je oproščen vojaške službe?

Vršijo se nabori, pa mnogi ne poznajo postav, po katerih se nekateri oproščajo vojaške službe, ali pa se jim ista skrajša. Radi nevednosti je marsikdo po nepotrebnem prikrajan, prav velikokrat pa ima mnogo nepotrebnih potov in sitnosti, preden pride do svojih pravic.

Zato v naslednjem zopet prinašamo pojasnitev v tem oziru.

Tozadevna naredba ministrstva za vojno in mornarico z dne 5. aprila 1920 v Belgradu se glasi:

Ob priliki pregledovanja izvestnih današnjih nabornih komisij smo ugotovili pri odredovanju rokov nerednosti, kakor tudi z ozirom na navodila za toletno rekrutovanje, narejam:

Da se pri določevanju službene dobe postopa v spodaj navedenih slučajih nastopno:

1. Ako je v družini samo oče 59 let ali mlajši.*

* Na število ženstva v družini se srbski zakon ne ozira.

Se rekrut označi kot: Edinec, službena doba se mu skrajša na 12 mesecev.

2. Družina: Samo oče 60 let ali starejši, sposoben za upravljanje imetja, neposredni davek 21 dinarjev ali več.

Rekrut se označi kot: Edinec, službena doba se mu skrajša na 12 mesecev.

3. Družina in davek kot pod 2., toda oče nesposoben celo za upravo imetja.

Rekrut se označi kot: »Hranilec, se oprošča« (brez ozira na davek).

4. Družina: Samo oče 60 let in več, davek 20 dinarjev ali manj.

Rekrut: »Hranilec, se oprosti.«

5. Družina: Oče 60 let in več, brat 17 let in več (do 20 let).

Rekrut: »Prvenec, službena doba se mu skrajša na 12 mesecev.«

6. Družina: Oče 59 let ali mlajši, delazmožen, brat 17 let ali starejši (do 20 let).

Rekrut: »Prvenec, službi polno dobo.«

7. Družina: Samo mlajši bratje kot rekrut, n. pr. brat 18 let, brat 17 let.

Rekrut: »Prvenec, službena doba se mu skrajša na 12 mesecev.«

8. Družina: Samo brat n. pr. 25 let ali starejši, delazmožen, služil v kadru polno dobo ali ne.

Rekrut: »Služi polno dobo.«

9. Družina (»zadruga«): Samo mlajši brat 17 ali 16 let, ostalo ženske in nedorastli (nedoletni).

Rekrutu se služba preloži za 1 ali 2 leti, nato pa kot pod 7.

10. Družina: Samo ženska in moški pod 16. letom.

Rekrut: »Hranitelj, se oprosti« (brez ozira na višino davka).

11. Družina: Samo žena in otroci rekruta. V teh slučajih se gleda na to, je li je rekrut samohran ali samec, t. j. ali je podedoval kako zemljiško posestvo, ki je mora sam obdelovati in voditi. Ako to obstoji in če plačuje od te posesti letno 21 dinarjev neposrednih davkov ali več, je samohran in služi skrajšano dobo 12 mesecev. Ako pa plačuje 20 dinarjev ali manj, se kot samohran spet oprosti službe. Ako ni ničesar podedoval, je samec in služi polno dobo. Njegova ženitev more vplivati samo v slučaju, ki je predviden v točki 1., oddelek B »Navodil« za rekrutovanje, del II.

12. Družina: Ded 61 let, služil polno dobo ali ne, oče 40 let, služil skrajšano dobo.

Rekrut: »Služi polno dobo.«

13. Družina: Ded 61 let, služil polno dobo ali ne, oče 40 let, služil polno dobo.

Rekrut: »Službena doba se mu skrajša.«

14. Pastorek, vzet za sina zakonitim potom od očima kadarkoli pred naborom, se smatra zakonitim družinskim članom. Drugi posinovljenci morajo biti posinovljeni zakonitim potom najmanj pet let pred naborom.

15. Ako nima rekrut nobene družine, niti ni oženjen (vse mu je pomrlo ali pa se je razšlo po svojelasnem gospodarstvu), se rekrutuje na način, ki ga navaja točka 11., t. j.: odloča se, ali je samohran ali samec.

16. Družina: Samo starejši brat, n. pr. 32 let, delanezmožen, a sposoben za upravo, davek 21 dinarjev ali več.

Rekrut: »Službena doba se mu skrajša na 12 mesecev.«

17. Družina: Samo brat, n. pr. 32 let (ali oče že 60 let), nesposoben za delo in upravo in spada k nadložnim.

Rekrut: »Hranilec, se oprosti« (brez ozira na davek).

18. Družina: Oče (strie), 56 let, služil polno dobo, brat (brat od strica), 24 let, nesposoben za vojsko in delazmožen.

Rekrut: »Služi polno dobo.«

Ako sta oče in brat odslužila polno dobo (pa ju je brat pozneje onesposobil):

Rekrut: »Služi polno dobo.«

Ako je brat dela popolnoma nezmožen in ako ni služil v vojski, tedaj je:

Rekrut: »Službena doba se mu skrajša na 12 mesecev.«

Kajti, če je starejši družinski član že, potem mora biti poleg še eden družinski član 17 let ali več sposoben za delo, torej služi rekrut polno dobo.

* * *

To so glavni in bistveni slučajji iz naredbe. Vsa ostala naredba daje navodila nabornim komisijam in komandam. Ljudje naj pazijo, da bodo prošnje prav delali. Shranite to številko »Domoljuba«, ker utegne priti še marsikomu prav. Vemo, da bodo čez teden dni zopet povpraševali, ker ne boro in si ne zapomnijo.

Pod neposredni davek spadajo: 1. zemljiški, 2. hišnorazredni, 3. najemnina, 4. obrtni, 5. rentnina, 6. dohodnina in 7. plačarina. Občinske in deželne doklade ne spadajo pod neposredne davke.

Vojaška služba traja pri pešadiji ali 18 mesecev, ali 12, ali pa se obvezanec oprosti; 18 mesecev je polna doba, 12 mesecev je skrajšana doba. Kdo mora služiti polno dobo, kdo skrajšano in kdo je oproščen, je razvidno iz spredaj navedenega.

— Prošnje je naslavljati na pukovske okružne komande, pravilno kolkovane, kratko in jedrnato utemeljene; n. pr. Na podlagi naredbe vojnega ministrstva z dne 5. aprila 1920 prosim podpisani na podlagi točke 3. iste naredbe za oprostitev vojaške službe. Iz priloge je razvidno, da spadam podpisani po vsem v kategorijo 3., po kateri bi moral biti oproščen.

Ne pihaj, kjer te ne peče!

Brzjavke iz Beograda, Londona, Pariza, Bukarešte, Aten!

Vsaka drugače govori, iz vseh pa se bere ista temeljna misel: Jugoslavija, pojdi po kostanj v ogenj za ljube kapitalistične zaveznike in za Grke, ki niso nikdar siti, pa jih za to požrešnost gospodje Turki kar po potih bijejo.

Med Turki in Grki je vojska, že precej čeden čas. Grki hočejo imeti vse, kar vidijo — v tem oziru imajo italijanski apetit. Turki pa se jim ne dajo pohrustati, kot so dali beograjski »državniki« Slovence in Hrvate pohrustati Italijanom. Neki Kemal-paša je zbral armado in Grke podi nazaj, kjerkoli zadene nanje.

In zavezniki so naenkrat videli, da je že za Carigrad nevarnost. Carigrad pa je ključ na vzhod, kateri hrani ogromno bogastva. Pa so se pogovorili ti gospodje v Parizu, da bi šli Jugoslovani in Rumuni braniti Francoske in angleške koristi pred Carigrad. Račun pa naj bi plačala Bolgarija, če pa Jugoslavija in Rumunija zastoj skazeta to prijaznost, pa še rajši vidijo.

Mi pa pravimo: Carigrad naj tisti brani, kdor ga potrebuje; naši jugoslovanski državniiki pa naj gledajo na to, da se z Bolgarijo zblizamo, ne pa da bi se okoriščevali z njeno slabostjo.

Vojska smo pa siti do grla in še nekoliko čez.

Delo naših poslancev.

Poslanec Kranjc je posredoval pri finančnem ministru, zakaj finančne oblasti v Sloveniji še vedno pobirajo dohodninski davek že od dohodka 3800 kron letno, čeprav je finančno ministrstvo že zdavnaj odločilo, da znaša najnižja obdavčljiva svota 10.000 kron na leto.

Poslanec Klekl je interpeliral vojnega ministra, da se ukine batinanje prebivalstva v Dol. Lendavi. (Kakor se vidi liberalci in samostojneži tudi v Sloveniji po tem balkanskem načinu našim ljudem vbijati lju-bezen do države.)

Za naše fante. Pri vojnem ministrstvu je poslanec Škulj interveniral, da se name-ravana pomilostitev raztegne tudi na one

fante-vojake, ki so v prvem in drugem letu Jugoslavije in sploh doslej iz raznih vzrokov nepostavno prekinili prezenčno službovanje.

Ameriške zapuščine. Na interpelacijo poslanca Škulja naslovljeno na ministra zunanjih zadev g. Pašiča glede razmerja naših državljanov iz bivše avstro-ogrške in ameriške vlade, se je uredilo, da je vlada Zedinjenih držav ukinila takozvani državni sekvester nad zapuščino bivših avstro-ogrskih podanikov. S tem je zelo olajšana rešitev raznih zapuščinskih in drugih zadev, ki se vlečejo že čela leta, kar bo v veliko korist Slovincem in še v večjem številu pa Hrvatoma.

Za občino Žiri. Ker so Italijani prekoricali pri Žirih dogovorjeno obmejno črto ter zasedli kar tri podobčine, je posl. Stanovnik poslal na ministr. predsednika Pašiča poziv, naj se pri italijanski vladi potegne za naše pravice.

Naš denar.

Da si bo vsakdo na jasnem, zakaj se borimo za avtonomijo, naj premisli sledeče uradne številke, ki jih je sedaj izdala vlada natisane.

Državni proračun za leto 1920—21 izkazuje tele stroške v okroglih številkah: za Srbijo 12 milijard kron; za Slovenijo, Hrvatsko, Bosno, Dalmacijo, Vojvodino 5 milijard kron.

Dohodkov dajejo: Srbija 8 milijard kron; Slovenija, Hrvatska, Bosna, Dalmacija, Vojvodina 8 milijard kron.

Iz tega je razvidno, da bodo plačale Slovenija, Hrvatska, Bosna, Dalmacija in Vojvodina 3 milijarde davkov več kot jih potrebujejo za kritje svojih stroškov. Pač plačuje Srbija 4 milijone manj kot jih potrebuje. Zato bodo šle gornje tri milijarde v Beograd, da se pokrije primanjkljaj v Srbiji, ostalo milijardo primanjkljaja bodo pa gotovo tudi nam naložili v breme.

Slovenska ljudska stranka se bori za avtonomijo, kar pomenja med drugim tudi to, da naš denar ostane doma za naše potrebe, katerih ni malo. Samostojneži pa so kljub temu glasovali za centralizem, ki nas na ta način že letos stane 3 milijarde. Samostojnim voditeljem je to malo mar, da je le Pucelj minister, Urek mastno plačan podpredsednik zbornice, Kmetij. list je tudi dobro podprt, izvoznice so tudi samostojnim voditeljem dobro došle. Kmet naj pa le plačuje!

Velik požar v Danah.

V noči od sobote na nedeljo je pogorelo v lepi vasi Dane pri Cerkniškem jezeru (župnija Stari trg) 10 posestnikov in sicer 18 poslopij. Ogenj se je naglo širil, ker je pihal močan veter, vode pa v tem času ni skoraj nič pri roki. Ognjegasci iz Starega trga, Loža, Žerovnice in Cerknice ter vaščani so reševali, kolikor se je dalo, a sili ognjenega morja niso bili kos, zlasti ker so hiše povečini s slamo krite. Posrečilo se je ogenj vsaj toliko omejiti, da ni zgorela cela vas. Jako pretresljiv je bil pogled na ogromno

ognjeno maso, ki je objemala poslopje za poslopjem med tulenjem živine in obupnim jokom pomilovanja vrednih vaščanov. Večinoma je pogorelo prav vse do tal. Rešili so pač le živino in kako drugo malenkost. Požar je divjal vso noč, gasiti je bilo pa treba še drugi dan.

Potrli domačini, ki so jim uničene lepe domačije, gospodarske potrebščine, orodje in mnogo že spravljene sene, potrebujejo urne pomoči, zlasti, ker znašajo zavarovalnine v primeri z ogromno škodo, ki gre do dveh milijonov, le neznatne svote.

Zanetil je ogenj baje neki zločinski Čič, ki je bil lani ukradel kravo ter jo hotel odgnati čez italijansko mejo, a so ga vaščani zalotili ter primerno strahovali. Zverinjad v človeški podobi, ki se je za zasluženo kazen hotel na tako nečloveški in brezvestni način maščevati, zasluži, da bi ga izročili najostrejši pravici.

Takoj v nedeljo je prišel v Dane zastopnik Slovenske ljudske stranke, ki si je pogorišče ogledal in obljubil, da se bodo poslanci Ljudske stranke pri vladi takoj zavzeli za pogorelce.

Razgled po svetu.

MED AVSTRIJO IN JUGOSLAVIJO

rlada prijateljsko razmerje, kakor zatrjuje avstrijski državni kancelar. Obe vladi se menda trudita, da se uredi obmejni promet, ki sedaj ljudem toliko situosti povzroča, v obojestransko zadovoljstvo.

VERSKI POUK V SOLI.

Na Nemškem se je v pokrajini Hanover vršilo med učitelji glasovanje, ali naj ostane verski pouk v Soli ali ne. Od 3750 učiteljev jih je glasovalo za verski pouk 3515, samo 84 jih je glasovalo za to, da se odpravi. Seveda ti učitelji niso tako omejeni in naduti, kot so naši liberalni učitelji.

PAMETEN DAVEK V RUMUNIJU.

Okrožni svet v Ruščuku v Rumuniji je sklenil naslednji davek na razkošje: Za vsako svatbo s godbo in plesom se mora plačati 5000 levov davka; ženske s dragocennimi drčniki plačajo 50 levov, ženske z razkošnimi torbicami 200 levov, ženske s kratkimi krili in globoko izrezanimi bluzami 500 levov, kdor v času od 15. aprila do 15. septembra nosi rokavice 300 levov, kdor vodi s seboj psa iz razkošja 500 levov, kdor hodi iz razkošja s palico v roki 100 levov, ženske, ki nosijo kozuhovino, 500 levov, kdor nosi nad 6 cm visoke pete 200 levov, kdor ima razkošen otroški voziček 200 levov; vsak tovorni avto, ki vozi po Ruščuku, plača 500 levov, vsak osebni avto pa 1000 levov. Od vojnih dobičkov in od denarja, ki ga prinašajo s seboj ameriški izseljenci, se mora plačati 20 odst. davka. Zanimiva je določba, da mora vsako dekle, ki je doma iz premožne kmetijske hiše, pa gre služiti v mesto, plačati 200 levov davka. Na ta način hočejo omejiti beg iz dežele v mesta.

DELAVSKE STRAJKE NA ANGLEŠKEM

je po 13 tednih prenehal. Delavci so v toliko zmagali, da se jim plače niso znižale za 30—50 odstotkov, temveč samo za 12—15. Poleg tega se jim je zagotovil zakonit delež na čistem dobičku podjetij.

ANGLEŽI IN IRCI

se bodo pobotali, tako pravijo. Vojne sovražnosti se se v ponedeljek opoldan med obema strankama ustavile in začela se bodo pogajanja, ki naj bi Ircom prinesla prostost brez znatnih angleških irtev. Težka uganka!

SOCIALISTIČNA ORGANIZACIJA

v Ameriki silno nazaduje. Od 100.000 članov je šla nazaj na 17.000. Socialističnih nebes so delavci kmalu siti.

Sirom domovine.

VOLILCI OBČINE ŠMIHEL-STOPIČE!

Zopet se Vam nudi prilika, da pokažete ali ste za smrtonosni centralizem, ali za samoupravo Slovenije in svoje občine. Odločite se, kaj Vam je ljubše: gospodarska osamosvojitev, ali gotova propast! Če so Vam prijetni udarci centralističnih batin, volite samostojne, ako pa hočete biti na svoji zemlji svoji gospodarji, pa vrzite volilno kroglico v skrinjico SLS, ki je na drugem mestu. — Odločite se, volite, sodite in obsodite! — Volilci! 24. julija vsi do zadnjega na volišče! Z nasprotniki moramo takrat pomesti še bolj temeljito kot zadnjič! — Na delo! Po zmagol!

DOLENJSKI KATOLIŠKI SHOD.

V Novem mestu se bo vršil 14. in 15. avgusta velik katoliški shod. Dolenjci in Belokranjci bodo javno pokazali, da so med prvimi bojevniki, ki stojijo na braniku »za Križ sveti in svobodo zlato! To bo sijajna manifestacija katoliške misli, kakršne še Dolenjska ni videla. 1. V nedeljo 14. avgusta bodo zborovale posamezne sekcije v prostorni dvorani prosvetnega društva v Šmihelu in sicer Kmetijske zveze dopoldan, Orli, Orlice, Marijine družbe, izobraževalna društva, III. red pa popoldan. Pri sekcijah, kakor tudi drugi dan pri glavnem zborovanju bodo govorili naši govorniki, med njimi naš prvobornik dr. Korošec.

2. V ponedeljek 15. ob 9. sv. maša v Novem mestu na prostem in cerkveni govor. Pri sv. maši bo sodeloval močan pevski zbor pod vodstvom g. Hladnika. Po sv. opravi bo med sviranjem godbe slovesen obhod po mestu. Prosvetne in cerkvene organizacije prinesite zastave in priskrbite si table z napisi. S tem bo delo rediteljev olajšano, slika spreveda lepša.

Po kosilu in večernicah javno zborovanje. Moogoče se posreči pripravljalnemu odboru izposlovati polovično vožnjo za udeležnike. Č. župne urade in naše organizacije prosimo, da v svojih delokrogih z ozirom na ta shod vse potrebno ukrenemo in sporočijo podpisane tajništvo vsaj približno število udeležnikov, kakor tudi tiste, ki reflektirajo na prehrano in prenočišče. — Vse podrobnosti objavimo v prihodnjih številkih. Shod se vrši ob vsakem vremenu. — Tajništvo Slovenske Ljudske Stranke v Novem mestu, Florjanov trg št. 123.

Z GORENJSKEGA.

Liberalci nas katoličane večkrat psujejo, da smo mračnjaki in prijatelji teme. Sami so pa, kakor pravijo, nosilci luči in napredka. Seveda to hočejo biti posebno Sokoli in samostojneži. V resnici je ravno nasprotno, kakor nam dokazujejo dogodki. Gorenjcem so luč prižgali katoliški možje, liberalci so pa temu nasprotovali. Po zaslugah pravih naprednjakov sveti Gorenjec danes bela luč po hišah in tovarnah. Neprecenljive vrednosti za Gorenjsko so električne naprave na Završnici. Kaj bi bil Bled brez električne luči! Ko je l. 1912 dr. Lampe govoril v deželnem zboru za električne naprave na Završnici, je dr. Tavčar govoril proti njim, češ, da se ne bodo rentirale in da so to le navadne klerikalne špekulacije. »Pa pametne!« je dostavil dr. Lampe. In res so vsi napredni poslanci, ti »nosilci luči«, glasovali proti električni luči za Gorenjsko. Urnebesna blamaža! Sedaj se vidi, da se te naprave rentirajo in da so tačas špekulacije bile zelo pametne. Pridobile so milijone kron v blagor ljudstvu. Koliko bi take naprave dandanes stale!

ŠMARJETA.

Pri nas imamo novega župana; veliko se je trudil za to čast. Pred volitvami je preskrbel za svoj shod dne 5. maja kar tri »slabostojne« govornike: Rajerja, Kušarja in bivšega žitnega komisarja med vojno, Jamnika. Ti govorniki so premlevali staro slamo o avstrofilih, vojnem posojilu in vojnih komisariatih. Ko se je pa koncem shoda domači kaplan oglašil k be-

sedi in hotel povedati, da so v Šmarjeti komisionarili Povše, Mole in Karlovšek prvi trije kandidati na samostojni listi, mu je pa predsednik Povše, sedanj župan hitro vzel besedo in shod zaključil. Zato se je pa vršil tri dni pozneje sijajen shod naše SLS, kjer je kaplan povedal, kar mu na shodu »slabostojnih« Povše ni pustil povedati. Tudi g. Povše se je oglašil k besedi. Pa komaj je izustil nekaj trditve, takoj mu je kaplan pomagal, da je prišel do spoznanja, da te trditve, morejo izhajati le iz take glave, ki ne bere drugega kot »Kmetijski list«. Povše je bil tako ugnan v kozji rog, da končno ni vedel drugega, kot da je na ves glas zakričal: »Ljudje božji, povejte mi ali sem človek ali sem zverina?« In zadonelo je iz tisoč grl enoglasno »Zverina«. Nato je Povše od sramu potegnil klobuk čez čelo, in molčal kot grob čeprav mu je kaplan ponujal besedo. Shod je bil zaključen med smehom in veselim razpoloženjem naših pristaveh. — Na dan volitve je nabil Povše pred vhod na volišče plakat, na katerem je bilo napisano, da bomo morali popraviati vodovode, če ne volimo s slabostojnimi. G. Povše je prejšnji dan najbrže preveč tisto »vodko« pokušal, ki teče skozi pipe pri sodih, pa mu je ta »vodka« tako v glavo zlezla, da je zamenjal pipe z vodovodnimi cevmi. Pri volitvah so dobili »slabostojni« čez 50 glasov manj kot pri državnozborskih volitvah in naši 50 glasov več. Prihodnjic kaj več o županovanju vrlega gospoda Povšeta.

ST. JANŽ.

Na volitev župana še vedno čakamo. Naš poslanec g. Majcen se je proti volitvam pritožil in navedel kot glavni vzrok, da je bila skrinjica med volitvami nekaj časa zamašena. O tem ni ob času volitev nihče vedel, in tudi g. poslanec si je potrečaril: izmislil šele 10 dni po volitvah. A vkljub temu smatra deželna vlada to pritožbo za resno in sedi na tem aktu že celi poldrugi mesec. Pa še več. V sredo dne 6. t. m. je povabil g. glavar v Radeče g. Majcena, Bee AL. Kamenca, Matija Zupana, Glino, g. Rojca, učitelja in pa Ant. Groma kot zastopnika kmetijske zveze. G. Majcen je bil prvi zaslišan in je v svoji občeznani bresnicoljubnosti izjavil, da je bila skrinjica samostojnih zamašena in da jo je moral s svinčnikom odmašiti. Kdo se ne bi smejal tej navadni laži! Pa vendar so jo glasno potrdili Bee, Zupan in Rojca. Pa recite, da niso to ljudje po božji volji, ki ljubijo in zagovarjajo resnico in pravico. So pa le seste fantje in g. Majcen mora prinesiti iz Belgrade vsakem uvsaj po eno kolajno kot viden znak njihovega resnicoljublja. Pa pustimo to. Mi smo prepričani, da bo vlada tej navadni laži ugodila in volitve razveljavila. Takrat pa šentjanski občani je skrbite, da bo skrinjica generala Majcena in njegovih bresnicoljubnih kimovcev — ne samo nekaj časa med volitvijo — ampak ves čas temeljito zamašena.

TREBELJEVO.

Tukajšnja Kmetiska zveza priredi dne 24. julija t. l. po prvi sv. maši pred župniščem na Prežganjem shod. Govori poslanec g. Sušnik. Pridite v oblinem številu, da dobite vsestranskih pojasnil in izrazite g. poslancu svoje želje.

ORLOVSKI TABOR V CEKLJAH

na Dolenjskem dne 3. julija t. l. je bila krasna manifestacija katoliške mladine in katoliškega ljudstva iz Kriške doline in Posavja. Vkljub slabemu vremenu se je zbralo lepo število Orlov in Orlic. Ljudstva se je zbralo čez 3000. Okrog 11. ure je prišel spreved s konjenico na čelu ter z dvema godbama pred farno cerkev, kjer je bila na prostem sv. maša. Cerkevni govor je imel br. dr. Rožman. Tako lepega in iskrenega govora še niso slepa slišali naši ljudje. Brez Jezusa smo nič. Po sv. maši tabor. Slavnostni govornik je bil br. dr. Rožman. Razložil je nazorno potrebo organizacije ter poudaril razliko med Orlom in Sokolom. Nit manj veličastna ni bila popoldanska prireditel. Ljudstva toliko kakor dopoldne. Nastop Orlov in Orlic je ljudstvo naravnost navdušil. Fantje napredujejo. Nastopilo je tudi več govornikov. Br. Sušnik je poudaril potrebo reorganizacije posameznega človeka, delavce iz Hrvatske potrebo po javnem katoliškem življenju. Tabor je pozivil ljubezen do orlovstva in navdušil naše ljudi za novo delo. Izvrstno je vplivalo na tabor tudi to, ker je bila cela vas in vasi ob glavnih cestah lepo okrasena.

GRABROVC PRI METLIKI!

V 25. številki »Domoljubac« beremo, da ponočujejo fantje kar po cele noči, plešejo, pijejo in razne druge neumnosti uganjajo. Pa to ni res. Fantje pojejo do polnoči po vasi, poštene šale uganjajo in nikomur škode ne delajo. Zato dopisnika opozarjamo, da naj bo drugič bolj previden! — Več fantov iz Grabrova. — (Op. ur: Nas zelo veselijo, da ni nič hudega. Še bolj pa bi nas veselilo, ko bi se ti fantje sbajali v društvu, kjer bi se učili marsikaj koristnega, ter utrjevali svoj značaj).

IZ METLIŠKE OKOLICE.

Belokrajina je lahko ponosna na Orlovski Tabor v Črnomlju. Tudi iz naše župnije se je udeležilo veliko ljudi, kljub veliki agitaciji naših nasprotnikov. Tabor je dobro uspel. Velevažen govor je imel g. prior V. Učak iz Metlike. Dragi Belokranjci, ali ste videli, kako so nastopili bratje Orlikonjci Gorjancev? Ali ne bi tudi Vi lahko tako pokazali pred narodom, da so res tudi Belokranjci dober in veren narod? Na taboru je bil lep mir in red, samo po odhodu ljubljanskega vlaka so na peronu črnomojskega kolodvora izživali metliški sokolaši pretep. Napadali so osebno gg. duhovnike; posebno v železodu jim je bil g. Klemenčič, kaplan iz Metlike. Prav nedostojno in po sokolsko so zmerjali Orle itd. Zato, drago ljudstvo belokranjsko, organiziraj se! V vsaki župniji se mora ustanoviti Kat. Slov. izobraževalno društvo, in orlovska ideja naj pobiti med vas. — Dne 29. junija je bil v Metliki govor učitelja..... Vse predavanje se je tikalo v prvi vrsti politike, predaval je o zgodovini SHS, ko so bili stari Slovani, hvalili je šolski našt v ustavi. Ko je končal govor je z veseljem pohitel na oder neki g. doktor in povedal ljudstvu rekoč: »Veselo novice vam povem, namreč ustava je sprejeta. Kmetje, tudi vaši poslanci so zanj glasovali.« — Ni res, da so kmetje glasovali za ustavo, celo srbski ne, ampak sami mesarji, gostilničarji, mešetarji itd. Kmetje, ne dajte se varati! — V nedeljo, dne 17. julija 1921 bo v Metliki ustanovni občni zbor Orle po 8. sv. maši v društveni dvorani. Predavatelj pride od JOZ v Ljubljani. Pridite vsi, posebno vi fantje! Torej na delo. Bog živi!

DOBROVA PRI LJUBLJANI

V roko mi je prišel po naključju časopis »Domoljubac«, v katerem naletim na dopis z Dobrove in sicer v številki 25. od dne 24. junija t. l. Podpisana je cela občinska seja in sicer celo iz leta 1914. Pisca dotičnih vrstic posebno bode, ker je stara šola postala l. 1914. pravičnim potom last cerkve in v zavetišče raznim poštenim društvom, kakor n. pr. Izobraževalnemu društvu, Orlovskemu in drugi modskemu. Dotični g. je že davno, kakor sem čul, hotel ustanoviti veri in Bogu sovražno društvo »Sokolec«, vendar mu je zaenkrat to še izpodletelo, ker nima nikakega prostora. Zato se sedaj na vse kriplje trudi, da bi stara šola prišla nekako pod njegovo oblast, ker sedaj, ko je dobil primetek podžupan, misli, da je kar njemu poverjena ta naloga. Vedno sedi v pisarni in prebira stare občinske seje in na vse moguče načine poskuša staro šolo odtrgati proč od cerkve. Toda mož se bo temeljito zmotil, to bomo že poskrbeli.

Domačin.

V OSILNICI

nova oziroma prenovljena metla pometi dalje: ali dobro ali slabo, ne rečemo nič. Samo to rečemo, da ima slabost kakor vsaka metla: Vsakomur pometi, kdor je prime. — Samo da si mi župana ne mislimo kakor metlo. Če si ga liberalci mislijo kakor metlo, svobodno jim! Se vsa Ljubljana ni zmogla ene sveče za slavnostno razsvetljavo po sklenjeni ustavi. Vrtnik je pa ves ginjen v nedeljo 3. julija zvečer razsvetlil Osilnico in plašil Hrvate na migljaj od zgoraj; nam je težko, da ne bi mislili na metlo! Ginjen je bil pa tudi lahko, ko mu bodo liberalci potvorbo zapisnika o županski volitvi odpustili.

SENČUR PRI KRANJU.

S tako plitvim sporedom menda še nobeno kulturno društvo ni nastopilo kot naša požarna bramba s svojo pogozdno veselico. Ali nimajo ljudstvu nuditi prav nič drugega kot samo pom-pardon, ples in pijačo. Znak duševne revščine. Fletno je bilo pa vendar. Pom-pardon je pel pred in med celim cerkvenim opravilom v Gasperlinovi štacuni. Šramota! Kdo spravlja Senčur v slab glas. Oblasti že vedo, ki so poslale za pogozdne ljudi 14 orožnikov. Čudno, da gasilci niso prepo-

vedali klerikalcem udeležbe, ker je podnačelnik kot občinski odbornik izjavil, da klerikalcem ne bodo gasili. Rajši bi pokvarili brizgalno. Koliko so pa liberalci dali zraven? Ali ko letajo, pobirajo prispevke tudi samo pri liberalcih? Najrajši seveda gasijo le svoje žepo, pa na stroške požarne brambe. »Na pomoč!« pa seveda samo liberalcem.

IZ KRANJA.

Od orlovskih odsekov kamniškega okrožja prihajajo pritožbe o nesramnih napadih in izživljanjih, ki so jih morali slišati skozi Senčur. Niti v Kranju se ni zgodilo kaj podobnega. V nesramnosti se je odlikoval posebno neki Martin Šangar. Lo smernosti Orlov se ima zahvaliti, da jih ni izkupil po šenčurski maniri pri Jahaču in Grajsrju. Tu je možakar, saj ga je malo v hlačah, pokazal vso svojo domišljavost in kulturo, s katero se baha, kot bi jo bil posebej cele bektolite. Pa je še za frakelj ni. Kranjskim purgarjem je tabor popolnoma zaprl sapo. Neki fantulni je zagnal jajce na Orle, a so ga kmalu ukrotili. Naši purgarji so čudni ljudje. 71 % vclivcev kranjskega okraja je volilo s SLS. Od teh živi Kranj. Na taboru se nas gledali kot nadležne tujce, če pa pridemo kupovat se nam pa sladkajo.

OLŠEVEK.

Tu smo korenine. Cela Jugoslavija bi se kmalu podrla. Andrejev Miha, ki jo je menda podiral, bi bil kmalu visel. Policajdemokratsko učiteljstvo iz bližnje in daljne okolice pod vodstvom nekdanjega vnetega avstrijskega patriota Lapajeta in literata Albrehta ga je naznanilo, da je govoril pri Krblju proti Srbom. Ali je nekdanji avstrijski avtor Cerkljah že vse spreobrnil v državotvorne elemente, ali pa je nad njimi obupal, da hodi prodajati svojo »sol Jugoslavijec« celo v Olševek? Ali vam učitelj ko služba ne nese toliko, da bo sedaj začel krošnjati. Pa s policajdemokratsko soljo naše ljudstvo še kropa ne bo moglo osoliti. Tako skrbje policajdemokrati za poštene kmete, da jih ovajajo. Seveda Breeta ni smelo manjkati, kjer je treba pobijati klerikalce. Da je cela stvar prišla pred sodnijo, se je zgodilo iz samega strankarskega sovraštva. Mubijev ata so rekli: Miha, zakaj pa nisi v samostojni stranki, bi te pa nihče ne bil naznanil. Dobro, da sta sodnija in glavarsvo imela več pameti in Andrejevega Miha opustilo. Vislice pa ostanejo pripravljene za policajdemokrate. Se bo vse presukalo.

DOBREPOLJE.

Našega učitelja Perkota, bivšega načelnika dobrepolskega Orla, ki je po Božiču obrnil plašč po vetru in predsedal za načelnika pri Sokolu, je odobor Slomškove Zveze, organizacije krščanskih učiteljev izključil iz svoje srede. Slomškova Zveza, ki je po svojem številu mnogo šibkejša od organizacije liberalnega učiteljstva, je s tem korakom jasno in jasno dokazala, da ji ni prav nič do števila in do zunanega bleśa. Ona hoče imeti v svoji sredi značajno katoliško učiteljstvo, in prav ji damo, ko vidimo, kako mirno in samozvestno pometi z izdajalec krščanskih načel. Perkotov oče je zaveden in odločen katoliški mož. Zato se ne čudimo prijateljskim vezem dobrepolskega učitelja Perkota s Ivanom Stehom. Gliha vkup štrih! Naši ljudje so mnenja, da naj Perko iz Dobrepolja izgine. Če pa že ostane v naši fari, tudi ne bo hudega. Imeli ga bomo še vsaj za vzgled, kakšen človek ne sme biti.

DRTIJA PRI MORAVCAH.

Novi občinski odbor je začel s pozitivnim delom. Takoj pri prvi seji je pokazal, da mu je varovati občino pred izdatki poglavitna skrb. Plača, ki jo je določil župan, je z ozirom na sedanje razmere nizka, kakor tudi potnina za uradna pota in prispevki za pisarniške potrebe. Obenem pa je našel novih virov, po katerih bi dotečali dohodki v občinsko blagajno. Sklep, da naj se odbornik, ki bi se brez tehničnega vzroka odtegnil seji, se kaznuje z denarno globo, pozdravljamo, čeprav ga je manjšina odklonila. Zavednim in delavnim možem smo poverili delo, katerega razumemo v tem, da se z glavo in sreem udeležujemo odborovih sej. Pokažite se vredne zaupanja, katerega smo vam izkazali. — Pozorno bomo odslej zasledovali odborovo delovanje ter bomo brezobzirno pograbilji vsak nedostatek, ki bi se slučajno pojavil.

IZ GORIJ.

Občinske volitve so za Slovensko ljud. stranko kljub naporov naših samostojnežev in socialdemokratov dobro izpadle. Imamo vseh 8 svetovalcev, vrlih mož ter tudi vrlega župana g. Josipa Zajca, ki je pravi naslednik bivšega župana in poverjenika g. Jakoba Jana. Gospoda Zajca in Jan sta od mladih let veliko naredila na polju izobrazbe v Gerjah. »Orele« dobro napreduje pod varstvom staroste Jak. Jana, ki tudi društvo gmotno podpira, kakor je vedno podpiral razna društva v Gerjah. Seveda se jezijo naši politični nasprotniki radi našega napredka.

TREBNJE NA DOLENJSKEM.

Samostojneža Sporar iz Mrzle luže in Jank Novak iz Račega sela pri Trebnjem sta hotela potolašiti g. poslance Majcena, ker so bili Trebnjanci dne 5. maja tako nevhvaležni, da niso marali poslušati g. poslance, temveč so mu v svoji »klerikalni« predzmissi celo hrupno ugovarjali. V svojem velikem prijateljstvu do kmeta sta imenovana poklonila g. poslancu klerikalno kost, da jo ogleda: naznanila sta namreč našega somišljenika M. Br. iz G. čes, da je Majcenu očital laž. Majcen je tožil, naša samostojneža pa sta bili prišli. Živel prijatelj kmetovi! G. Janko Novak, le pridiguje se o »bratoljubju«; g. Majcen pa naj se domisli na dva vagona Koroševih jaje, ja nam jih je na shodu ponujal, pa naj se potrkna na junaška prsa rekoč: »Jaz in resnica sva največja prijatelja!«

IZ KARMELA.

Tukaj se je ustanovila pred nekaj časom podružnica krščanske delavske zveze, katere šteje že precejšnje število krščansko mislečih članov, med temi mnogo rudarjev bivših komunistov ter tudi mnogo uglednih uradnikov tukajšnjega podjetja. Ustanovila se je tudi zadruga, katere prav lepo uspeva, in je velika od pomoči vsled draginje trpečim rudarjem. Oddaja razna živila po znižanih cenah, n. pr. sladkor kg 46 K, med tem, ko se v trgovinah prodaja še po 50 do 52 K. Toč prvo vrstna vina od 20—22 K, katere stane v gostilnah 30 do 32 kron. Zato je ta zadruga tra v peti tukajšnjim trgovcem in gostilničarjem, ter tukajšnjemu rudniškemu konsumu, kateri bodo tudi morali prodajati po krščanskih cenah. Velika zasluga za dobro uspevanje del. zveze gre g. strojnemu upravitelju Kremžarju in resnemu upravitelju g. Zuzeku, ter g. blagajniku Podlogarju, kateri so vse svoje moči in vpliv uporabili za napredek te Zveze. Bog jim plačaj, hvalečni Vam bodo vsi.

A. K.

CERKLJE PRI KRŠKEM.

Neizprosna smrt nam je pobrala dne 30. junija t. l. enega naših najboljših mož, 45 letnega posestnika Jožefa Tršeliča iz Gor. Skopje 30. — V najlepši moški dobi, po pardaevnem mukopolnem trpljenju je ostavil 8 nedoletnih otrok in skrbno ženo Katarino. Bil je ranjki odličen pristaš SLS in se ni strašil nikdar in nikjer javno pokazati svoje ga globokega verskega prepričanja. Bil je skrben ključar farne cerkve sv. Marka. Kmetška zveza, občinski odbor ter hranilnica v Cerkljah so z njim izgubili svojega najvestnejšega člana. Naj bi našel dragi ranjki med fanti in možmi obilo posnemovalcev. Zvestemu naročniku »Domoljubac« naj sveti večna luč!

KRŠKAVAS PRI BREZICAH.

3. julija t. g. je ustanavljala brežka in cerkljanska gospoda v naši vasi Sokola pod vodstvom bivšega našemu ljudstvu tako zelo »naklonjenega« župana Ajstra in njegove gospe Josipine, ki je danes kaj narodno navdušena, a svoječasno ni niti hotela podpisati majniške deklaracije. Čudimo se le narodnim Sokolom, da niso mogli najti resnično narodne hiše. Pa kaj je narodnost Sokolom, prva jim je dosega političnih ciljev demokratov! Zdravo! — Brežki odvetnik Dr. Zdošek je na 4. julija izvalil cerkljanskega Sokola. Za starostu mu je postavil birta Hanzita Vahčiča, ki bo baje tudi predsednik sokolskega abstinenčnega odseka, katerega ustanovitev je že pred meseci pozdravila narodno-socialna »Jugoslavijac«. — Načelnik Sokolu je Zibertov Janez, p. d. Kuntaričev. To častno mesto si je prislužil s tem, da je o priliki orlovskega tabora roparsko napadel šentjernejske godce Orle na njihovem skupnem ležišču. — Čudimo se le g. učitelju Slovičku, kako je zašel v to lepo družbo. Nam se gošpod smili, ker orala bosta z očetom, ki mu je presovedal gostilno v »Belgradcu«.

OKROGLO PRI NAKLEM.

Oskar biva v naši prijazni soteski nekdanji prvomestnik družbe sv. Cirila in Metoda, nepokojeni gimnazijski profesor monsieur Tomo Zupan, vas Okroglo ni več tako nepoznana v svetu. Vsak, kdor se prvič pelje po gorenjski železnici, vpraša, kdo stanuje v tem slikovitem gradičku in kako se kraji imenuje. Zato smo gospodu profesorju prav hvaležni; kakaj drugače bi za nas pohlevno Okroglo živa duša ne vedela. Prav tako kakor mi je bila zadnja leta tudi naša cerkva: žalovala je kakor spokorna Magdalena, naša zavetnica, ker so ji vzeli zvonove. Slednjič smo odločno rekli, da brez zvonov ne bomo. Najprej smo hoteli kupiti bronaste v Ljubnem, pa so tako ceno nastavili, kakor da bi bila med ljubensko in naklansko obzidno carinska meja. Zato smo si rašči nabavili tri jeklene. Rekli smo: Ti zvonovi naj bodo čez 50 let spomenik na jeklene čase in železne ljudi. Posebno sta se zato zavzela posestnika Ciril Zelnik in Tomaž Križnar. Splošno navdušenje vaščanov je v kratkem zagotovo proračunjeno vsoto 30.000 K, kar za tako majhno vas gotovo ni malenkost. Prvo nedeljo v juniju smo praznovali blagoslovljenje zvonov. Lepo število mlajev z napis, cerkev bogato okrašena v venci in cvetlicami, lepa cerkvena slovesnost z zelo primernim petjem; vse to je bilo nekaj nenavadno lepega. Ta gentljiva slovesnost, ki je dokaz, da je verska zavest po vojski neostabljena, nam bo vedno ostala v spominu. Zvonov smo vsi veseli. Še tisti, ki so bili bolj za bronaste, pravijo: Hvala Bogu, samo da jih imamo.

IZ RIBNIŠKE DOLINE.

Pa naši dolini so občinske volitve krasno izpadle. Vse povsod so izvoljeni za župane dobri krščanski možje. Edino v občini Jurjevica imajo župana gospodarske stranke, ki pa je na dan županskih volitev z neizmernim pijačevanjem dokazala, da ne zna dosti gospodariti. — V nedeljo so ribniški Sokoli poleteli v Travno goro. To je njihova stvar. Prav pa ni, da se udeležujejo sokolskih veselice nekateri mladi ljudje, ki še niso tako propali, da bi spadali med Sokole. Zapisali bi njih imena, pa bomo zaenkrat zamolčali. Zatorej, če ste pravi pristaši SLS, ne hodite na sokolska plesišča, ako ste pa omahljivi, nam je pa ljubše, da ne izjavljate, da ste pristaši SLS. — V noči od 22. do 23. m. m. je padla huda slana. Pri nas po dolini nam je pomorila večinoma ves fižol, krompir in koruzo. Kakor nam poročajo od Nove Štift, je v Štiffarskem okraju ni bilo skoraj nič.

IZ TREBNJEGA.

Umazani liberalni list »Domovina« je v svoji 14. številki letošnjega leta, grdo napadel našega g. kaplana P. na veliko veselje tukajšnjih liberalcev in samostojnežev, ki so dotično številko s slasjo brali in širili okrog. Sedaj pa priobčuje v 26. številki »Domovina« svojo obsodbo. Sam odgovorni urednik je postavil na laž trebnjskega dopisnika, ker dopisa ni upal zagovarjati pred sodiščem in so je zmazal, češ, da ni bral tiste laži. Znanemu dopisniku iz Trebnjega pa priporočamo, naj se rajši peča z zemljemerstvom kot z lažnimi dopisi. Domovina pa naj si verno zapiše v spomin ta nov list iz svoje tedne zgodovine.

TREBNJE NA DOLENSKEM.

Dne 20. marca 1921 smo imeli pri nas protestni shod zoper protiverske načrte naše vlade. Govoril je več tisočglavi množici dr. Mohorič iz Ljubljane. Shod je otvoril g. kaplan S., ki je koncem shoda prebral tudi primerne resolucije. Povedal je med drugim — ljudem v veliko zadovoljnost — nekaj misli o šoli in o tistem učiteljstvu, ki mu velja za največje vzgojno delo, da vleče vezi in Cerkev sovražen sokolski in liberalni voziček. Te besede so pa silno rbdle našega g. nadučitelja Kosca, ki je mimogrede povedano, jako mogočen gospod. Napravil je kot državnohranjujoč element ovadbo na državno pravdnistvo zoper g. kaplana, češ, da je hujskal zoper državo in zoper učiteljstvo kot stan. Zelel je zadeti dve muhi na en mah; zato je namenoma preslišal, da je shod sklicala Kmetijska zveza, ter v ovadbi trdil, da je shod sklicalo tukajšnje izobraževalno društvo. Računal je menda tako-le: vlada bo društvo radi politike razpustila, potem je v Trebnjem konec Orla, Orla in vsega društvenega dela, ki je liberalcem trn v peti. — Da bo dal svoji ovadbi večjo veljavo, je dal podpisati vsem tukajšnjim učiteljem in učiteljicam, ki so jo v veliki pokorščini do svojega poglavarja tudi podpisali. Čeprav nobene učiteljice ni bilo na shodu. — Zatekla se je preiskava in priče g. Kosca,

ki so na shodu stale v spoštljivi oddaljenosti — so »dobro« slišale na shodu »strašne« stvari proti državi in učiteljstvu. Učitelje je po izjavi teh prič govornik priporočal kratkoma pobiti. Skratka v Trebnjem se pripravljajo krvavi »punte«. — Izpovedbe resnih prič pa so državno pravdnistvo prepričale, da je bila vsa Kosčeva ovadba le gola mrinja proti duhovnikom ter je dne 13. junija preiskavo ustavilo. — Kaj je dosegel g. Kosce in njegove priče? Razgalil se je on in vse njegove priče ter pokazal, da se skregajo on in njegovi magari tudi z resnico, samo, da more vreči blato v duhovnika. Zelo vzgojno kajne! To pot je umazalo blato namenjeno drugim le g. Kosca!

PODZEMELJ.

V naši občini Podzemelj ima naš dobri stari župan smelo, da še vedno ne more oddati županskega stolčka, na kar se je veselil že pol leta pred občinskimi volitvami. Kako to? Volitev je vodil sam komisar okrajnega glavarstva v Črnomlju. Pri volitvi je zmagala SLS. Ker so pa imeli samostojneži trdno upanje, da bodo oni zmagali, so pa nasprotno popolnoma pogoreli, jim je bilo to čez čast. Zato so napravili pritožbo. Ker je pa vodil volitev sam uradnik, bi ne mogla biti pritožba upravičena. Zdaj pričakujemo, kaj bo iz tega, in upajmo, da doleti samostojneže še večji poraz.

Tedenske novice.

Politične.

p »Večina« za ustavo. Vlada je dala slovesno razglasiti, da je za ustavo glasovala ogromna večina 223 glasov proti 35. Zatajila je 161 nenavzočih poslancev. Torej se večina stopi na 223 proti 196. Če pa pogledamo na število volivcev, ki so poslali vladne oziroma protivladne stranke v ustavotvorno skupščino, pridemo do tele zanimivosti: vladne stranke so dobile 721.582 glasov, protivladne, ki so proti sedanji ustavi pa 836.861 glasov, torej 115.279 glasov več kot vlada. To je torej »ogromna večina« vladnih strank.

p Samostojni voditelji in lažnjivi ključci. Klofute, ki jih prejemajo zadnji čas samostojni voditelji ne od nas, temveč od drugih so nad vse krepke. Advokatu dr. Vošnjaku, voditelju samostojnežev so ljubljanski vseučiliški profesorji dokazali, da je javno lagal in obrekoval svoje tovariše. — Majcen se je v zbornici javno zlagal o neposlancu, češ da ni vstal, ko je prišel prestolonaslednik v zbornico in mu hotel s tem napraviti sitnosti. Predsednik zbornice je pa ugotovil, da se je g. Majcen zlagal, in srbski kmetijski list »Selo«, ko poroča o tem, imenuje Majcena: špijonski tip. — Poslanec Urek laže tako v Kmetijskem listu, da ga že splošno imenujejo lažnjivi ključec s Posavja. — In taki ljudje naj bodo voditelji naših kmetov!

p Najbolj neznajna stranka. »Slovenec« piše: Iz ravnokar izvršene ustavne borbe je izšla najbolj umazana stranka slovenskih samostojnežev. Obetala je volilcem avtonomijo Slovenije, a prinesla jim je centralizacijo in razkosano Slovenijo. Priduševala se je, da ni proti veri in cerkvi, a prinesla je neobvezen pouk veronauka v ljudski šoli, odstranitev veronauka iz srednjih šol, policijo za cerkev in omejitve svobodnega občevarjanja s sv. Očetom. Priselgala je, da bo priborila kmetškemu stanu državno zaščito, zmanjšanje državnih bremen, podporo zadružništvu, pomoč za me-

Horacije, olajšanje vojaške službe, a je v vsem tem popustila, se ločila od srbskih zemljoradnikov, ki so ostali svojemu programu zvesti do zadnjega trenutka, ter je glasovala za tako protiljudsko ustavo. Slovenski narod ni dobil ničesar, kar so mu samostojneži obetali, le od njih je dobil eden ministrski portfelj, eden dobro plačano podpredsedniško mesto, a eden še čaka na plačilo. Kdor še samostojnežem verjame, odobrava politično izdajstvo narodnih, verskih, gospodarskih in demokratičnih načel. Stranka samostojnežev se bo v naši zgodovini vedno žigosala kot stranka največje neznačajnosti.

p Za avtonomijo se še nadalje izjavljajo slovenske občine. Liberalci so vsi iz sebe, ker se ljudstvo ne pusti komandirati kapitalistom in verižnikom.

p Del Slovenije bodo priklopili Hrvaški. Minister dr. Kukovec naznanja v »Novi dobi«, da bodo del Slovenije priklopili Hrvaški. Tako bomo Slovenci po liberalni zaslugi razsekani na drobne kosčke.

p Kraljevi namestnik v Ljubljani bo postal dosedanji jugoslovanski poslanik v Pragi, nekdanji ljubljanski župan Ivan Hribar. Po centralistični ustavi bo on za svoje delovanje ozir. razdiranje odgovoren samo Belgradu.

p Tujci pognani iz Belgrada. Zaradi atentata na regenta je belgrajska policija celo množico tujcev izgnala iz Belgrada. To je prav. Tudi to bi bilo prav, da bi pognali par ministrov in visokih uradnikov, ki vse znajo. Državne kase bi znatno profitirale, pa tudi ugled države na zunaj.

Domače novice.

d Županom. Ne odgovarjajte glavarstvom na vprašanja o strankarski pripadnosti posameznih odbornikov in ne prirejte nobenih slavnosti za sprejetje protiljudske ustave. Ne pljuvajte v svojo skledo in poljubujte biča, ki vas tepe.

d Poziv vojaškim obveznikom. Da dobe komande vojaških okrožij potrebne podatke za sestavo občinskih registrov vseh onih, ki so zavezani vojaški dolžnosti, odreja deželna vlada, da se morajo zgledati pri občini svojega bivališča vsi moški, ki so rojeni leta 1871. do vštetelega leta 1898. Umrle, pogrešane, izseljene in slične osebe teh letnikov morajo prijaviti njih družinski poglavarji, oziroma svojci. Zgledati se morajo rojstni letniki 1871. do vštetelega 1888. od dne 17. julija do dne 17. avgusta t. l.; rojstni letniki 1889. do vštetelega 1898. od dne 18. avgusta do dne 18. septembra 1921. — Kdor bi se pravočasno ne zgledal pri županstvu, ali županu, ki bi točno ne izvršil ta ukaz, se brezpogojno kaznuje ali v denarju od 100 do 300 dinarjev, ali pa z zaporom do 30 dni.

d Sokolski duh. Sokoli so imeli svoje zborovanje v Osijeku na Hrvatskem. Tam so sklenili med drugimi tudi sledeče: »Sokolska društva ne smejo nikdar sodelovati ob verskih prilikah in prireditvah.« To naj si globoko zapišejo tisti, ki kljub obsodbi jugoslovanskih škofov nečejo verjeti, da je Sokol protiversko društvo, katerega katoličan po svoji vesti ne more in ne sme podpirati. Pohujševalcem mladine najodločnejši boj. Vsi krščanski starši, zavedajte se velike odgovornosti za otroke!

d Vzgoja v sokolskem duhu. Dne 29. junija ponoči so bili Sokoli poleteli na Videm. Ves večer in vso noč so kričali: »Ajmo, mi Sokoli!«. — Videmci so se nad tem zgražali, celo samostojnežu Gašperju ni bilo prav, ko Sokolaši niso pustili oken njegove hiše v miru. Imeli so cele »orožne« vaje, kajti razločno se je čulo Pavševovo poveljevanje: »Ena, dve, tri!« Vaščanom ni šlo v glavo, kaj vendar počno Sokoli toliko časa na Vidmu. Ko pa drugi dan vstane samostojnež Blisek, zapazi, da mu je izginilo za podom čez noč — **stranišče**. In ko se prebudi drugo jutro gostilničarka Marija Berdavs, zapazi pred svojo hišo na sredi trga — »čedno hišico«. Da zabriše sramoto, ukaže hlapcu, naj sramotilno stražnico razbije, kar je ta tudi storil. Blisek hoče sedaj tisto hišico, ki stoji navadno za podom, nazaj. Berdavs jo je razbil, Sokoli se pa skrivajo. Izdale pa so jih dekleta, katerim so Sokolaši krog okenj nagajali. Tudi drugi so jih videli. Tako torej naš Sokol »napreduje« in — jaše — **stranišča** od Bliska do Brdavs.

d »Novemu Času« v vednost. »Novi čas« je prinesel notico, v kateri brani »Domoljuba« proti »Jutru«, ki mu očita, da ni patriotičen. »Novi čas« prosimo, da tega več ne stori, zakaj »Domoljub« se načeloma ne brani proti »Jutru« in se tudi po drugih ne pusti braniti, ker bi se preveč umazal, ko bi se kolčkar pečal z listom, ki ga izdajajo jugoslovanski oderuhi in kapitalisti. Pošten človek »Jutra« sploh v roke ne prime. Prosimo »Novi čas«, da to vzame na znanje.

d Vozna pošta iz Kranja na Jezersko. Tourist-Office javlja, da vozi iz Kranja na Jezersko dvosedežen poštni voz, ki odhaja iz Kranja ob 8. uri 45 minut in se vrača v Kranj ob 18. uri 30 minut. — V drugi polovici tega meseca se odpre s Kranjem in Jezerskim tudi avtomobilni promet.

d Občni zbor »Kmetijske županske zveze« bo v nedeljo dne 14. avgusta 1921 v knjižnični dvorani Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani ob 11. uri. Dnevni red: Poročilo načelnika; poročilo tajnika o poslovanju in finančnem stanju; volitve novega odbora; sprememba pravil; razni predlogi in nasveti. Po § 10. dr. pr. občni zbor veljavno sklepa, če je navzoča desetina vpisanih članov. — Odbor.

d V Macedoniji vlada veliko pomanjkanje najpreprostejšega poljedelskega in gospodarskega orodja, kakor v.l. grabelj, sekir itd. Obrtniki, ki bi bili pripravljeni iti začasno v Macedonijo odpravljati te nedostatke, naj poprašajo za podrobnejša navodila in pogoje pri ministrstvu za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani.

d 28. avgusta se vrši v Kamniku pevsko zborovanje, združeno z nastopi zborov in s skupnim nastopom vseh na zborovanje došlih pevskih zborov, ki so včlanjeni v Pevski zvezi. Zbori bodo peli pri popoldanskem koncertu skupno: P. H. Sattner: Pobratimija (moški zbor); St. Premerl: Zdravica (mešani zbor); Fleišman: Triglav (mešani zbor); Dr. Fr. Kimovec: Dekliška, Prekmurska narodna (mešani zbor). Vsak zbor pa nastopi z dvema pesmima, katere sam izbere in katere objavi mo še na posebnih vabilih. Odbor Pevske

zveze je že preskrbel za koncertni prostor, za polovično vožnjo po državni in južni železnici, za skupna kosila (po 20 K). Po koncertu do odhoda vlakov vrtni koncert raznih godb in prosta zabava. Izkaznice bo izdajala Pevska zveza vsem, ki se ji priglase do 10. avgusta.

d Darujte knjige za slovenske vojake v Negotinu! V Negotinu (v severovzhodni Srbiji) služi pri 9. pp. kakih 800 Slovencev. K polku spada še 300 drugih slovenskih vojakov, ki so začasno na albanski meji. Vojaki prosijo, da bi jim rojaki v Sloveniji poslali kaj slovenskih knjig. Pošiljatve naj se pošljejo na naslov: Edo Delák, podporučnik u 9. peš. puku, Negotin u Srbiji.

Poslovalnica za begunske zadeve v Guštanju. Več mladenk iz Mežiške doline bi se rade izučile za šivilje, modistinje ali prodajalke. Ker so stariši revni, bi jih morali sprejeti le obrtniki(ce), ki bi jim lahko dali celo oskrbo. Da se pomaga tem deklicam in jih vzgoji obenem tudi narodno, se prosi zadostnega odziva tej prošnji. Tozadevna vprašanja naj se pošljejo na uredništvo tega lista pod učenke iz mežiške doline.

d Dolenjski fantje in možje! Dne 31. julija se vrši na Zaplazu velik tabor, namenjen zlasti Vam, da se zahvalite Materi božji za srečno vrnitev iz vojske. To bo po sedmih letih prvi shod te vrste in obletnica shoda 26. julija 1914 ravno ob izbruhu vojske. Po službi božji nastopijo zunaj cerkve razni dobri govorniki. Popoldne pa se bo vršila javna telovadba Orlov Trebanjskega in Šmartenskega okrožja. Pride tudi godba iz Višnje gore. Na svidenje! Bog živi!

d Dekliški shod. Na sv. Ane dan se bo vršil na Tolstem vrhu pri Novem mestu shod dekliških Marijinih družb iz Št. Petra, Št. Jerneja, Šmarjete, Bele cerkve, Stopič in Brusnic. Dobrodošle družbe tudi od drugod! Cerkvena slovesnost se bo pričela ob 8. uri. Po končanem opraviilu v cerkvi bo zunaj cerkve dekliško zborovanje.

d Okrožna prireditel Celjskega orlovskega okrožja v Rimskih Toplicah za dne 17. julija 1921 je preložena radi tehničnih ovir na 7. avgusta t. l.

d Hrovatarji. Snaje se prepotrebno društvo šumskih radnika (gozdnih delavcev) za Kočevski in Logaški okraj; v ta namen se vabijo vsi gozdni delavci tako zvani »kosatarji« in pajdaši na sestanek v Novo vsi dne 24. julija, ob pol osmi uri. Prostor se pravočasno naznani. Sestanek ima namen ustanoviti društvo šumskih radnika, katero naj bi posredovalo za delo, za vse delavske koristi, tudi za podporo v slučaju nezgod. Udeležite se gotovo vsi sestanka. Društvo ni politično ampak posredovalno in podporno. — Pripravljalni odbor.

d Invalidi in vdove se vabijo v nedeljo, dne 17. julija 1921, dopoldne ob 9. uri na društveni sestanek, ki se vrši v čitalnici Novo mesto. S seboj prinesite članske knjižice. Važno! Pridite polnoštevno. — Poverjeništvu splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot v Novem mestu.

d Nesreča na železnici. Ko so se zadnjo nedeljo vračali novomeški ognjegasci z veselice v Metliki, je magistratni sluga Majer iz Novega mesta stopil na postaji Kandija tako nesrečno z vlaka, da je prišel pod kolesa, ki so mu zmečkala desno nogo, ki so mu jo v bolnišnici odrezali. Njegovo stanje je nevarno.

d Električni tok je ubil v Trzinu delovodjo Oto Krainerja iz Ljubljane, ki je bil sedaj zaposlen pri podjetniku Wagnerju. Ko je šel v soboto, 2. t. m. zvečer pogledat turbino pri strojarni Mally, se je dotaknil nezavarovane električne žice in bil na mestu mrtev. Bil je star šele 20 let. Njegovo truplo so pripeljali v Ljubljano.

Gospodarski obzornik.

CENE.

g Ljubljanski trg. Mesa je v izobilju. Telečje meso prodajajo po 20 in 24 K kg, na dveh stojnicah po 18 K. Cene živini so le malo padle. Kmečki trg je zelo dobro založen. Krompir novi 3 do 4 K, stari 2 K, kolerabe 6 K, grah v stročju 7 K, sladki grah 10 K, nova čebula 5 K, fižol v stročju 10 K za kg. Jac na trgu zelo primanjkuje; plačujejo jih po 2 K do 2 K 40 v. kos. Žita so proti vsemu pričakovanju zopet poskočila v ceni, posebno oves se je podražil za skoro 100 odstotkov. Danes stane v Ljubljani 1 kg: ovsa 7 K 20 vin., koruze 5 K 80 vin., moke št. 0 17 K 50 vin.

g Cena mesa v Srbiji. Mesarji so se zavezali, da bodo dobavljali meso za vojsko in sicer v Belgradu po 13 K 20 v kg, v ostali Srbiji pa po 12 K kg.

g Pocenitev sladkorja v Avstriji. Iz Avstrije poročajo, da bodo cene sladkorju v prihodnjih mesecih znatno padle.

g Pocenitev v Italiji. Ker je nastopilo v Italiji delavstvo proti draginji in ker ljudstvo ni hotelo kupovati, so padle cene raznemu blagu povprečno za 30 odstotkov. Tudi pri nas bi bilo kaj takega dobro.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	4. julija	9. jul.	11. jul.
	K v	K v	K v
ameriški dolar	140 50	148 40	149 —
avstrijska krona	— 22	— 23	— 22
čehoslovaška krona	2 05	2 05	2 07
angleški funt	— —	— —	— —
francoski frank	11 90	12 04	— —
italijanska lira	7 35	7 35	7 26
bolgarski lev	— —	1 42	— —
carski rubel	— —	— —	— —
grška drahma	— —	7 40	— —
nemška marka	2 05	2 10	2 08
rumunski lej	2 25	2 35	2 25
švicarski frank	— —	— —	— —
poljska marka	— —	— —	— —
mežarska krona	— —	— —	— —

g O zamenjavi perperjev smo v zadnji številki poročali. Sedaj bi si pa upal staviti vprašanje, kdaj je o tem sklepal parlament in kaj se je sklenilo glede kron. V vladi imamo samostojneža, ministra in mesarja Puclja in advokata dr. Kukovca. Ker se pa navedena navadno širokoustita, koliko naredita za slovenskega kmeta in delavca, naj pa še to povesta, kako sta mogla glasovati za zamenjavo perperjev in sicer, da je vsak perper do zneska 5000 1 dinar.

ad navedeni znesek pa 2 perperja 1 dinar? Puclju in Kukovcu pa povemo, da sta tem izvršila atentat na žepe tistih, ki niso toliko srečni, da bi nosili po svojih žepih črnogorske perperje namesto »jugoslovanskih« kron.

g 20 odstotne bone, ki so ljudje dobili ob priliki markiranja, bodo izplačali, kadar zbere finančno ministrstvo vse podatke in sploh zve, koliko denarja so pravzaprav odtegnili. Res lep red morajo imeti v Belgradu, da še do danes niso mogli prešteti tistega denarja, ki so ga odtegnili. Do kdaj da bodo zbrali vse podatke o odtegnjenem denarju, o tem pa še ne ve živa duša. O blaženi centralizem!

ZIVINA.

g Nakupovanje žrebcev. Poverjeništvu za kmetijstvo namerava nakupiti ob priliki premovanj na Kranjskem in Štajerskem letošnje žrebičke in starejše žrebce toplokrvne in mrzlokrvne pasme za državno žrebetišče. Oziralo se bo le na prvovrstna žrebca z dokazanim rodod, na kar se konjerejci opozarjajo ter vabijo, da se polnoštevilno udeleže premovanj.

g Cepljenje prašičev. Poroča se nam: Prašiči proti rdečici so vendar cepljeni, le žal bolj pozno, ker je letos ta bolezen že veliko žrtev zahtevala. To cepljenje je tako važno, da bi se brez tega težko vzdržala, gotovo pa postala veliko dražja prašičereja. Zato prosimo poklicane, da bi se prihodnjic zvršilo to že v majniku. Naše okrajno glavarstvo se je letos dosti zgodaj za to potrudilo, pa je menda Pucljev centralistični konj prepočasi krevsal iz Belgrada.

g Mesečni živinski sejem v Ljubljani. V sredo dne 6. t. m. je bil sejem v Ljubljani zelo živahen. Na sejem je bilo prignanih 1.005 glav živine, med temi 585 konj. Zelo živahna je bila kupčija s konji, katere so kupovali po večini domači kmetje. Cene konjem so bile od 4000 K naprej. Nekaj konj je bilo kupljenih za izvoz. Cene volom so bile 16 do 21 K za 1 kg žive teže, kravam 12 do 14 K, teletom 17 do 20 K. Par spomladanskih prašičkov 1200 K. Cene konjem so nekoliko padle.

DAVKI.

g Zemljiški davek se ne poviša. Finančni minister je opustil načrt, da se poviša zemljiški davek za 150 odstotkov.

PROMET.

g Iz posojila 500 milijonov dinarjev, ki je najela naša država pri domačih zavodih, je določenih za zgradbo železniške proge Ljutomer—Ormož—Murska Sobota 10 milijonov dinarjev, za zgradbo železniške delavnice v Ljubljani 5 milijonov dinarjev in za stavbo inšpektorata v Ljubljani 1 milijon dinarjev.

g 10 tisoč novih vagonov je naročila Rumunija v Budimpešti.

RAZNO.

g Pozor vinogradnikom! Ker je pričelo napadati grozdje plesnoba, pa tudi že palež, zato poskropite takoj in temeljito grozdje z galico, koji ste pridelali na 100 litrov za apnom še po 1 kg salojidina. Ko nastane trajno solčno vreme, poževpljaj-

te še grozdje dobro s fino zmletim (vetilanim) žveplom.

g Nove kmetijske šole. V poljedelskem ministrstvu delajo na to, da se ustanove nove visoke, srednje, nižje, praktične in zimske kmetijske šole kakor tudi mlekarške, živinorejske, čebelarke in gospodinjske šole.

g Vinoreja in sadjereja v ljudskih šolah. Ministrstvo prosvete je sklenilo, da vpelje v ljudskih šolah poleg drugih predmetov še pouk v vinoreji in sadjereji; seveda le v onih krajih, kjer sta vinoreja in sadjereja zelo razviti. V prvi vrsti pride za to v poštev Slovenija. V to svrhu sta že imenovana dva šolska nadzornika.

g Naredba o zavarovanju delavcev je podpisana. Velja za vse razen poljedelskih in začasnih delavcev. Zavarovanje obsega bolezen, smrt in nesrečne slučaje.

g Razstavo sadja v Belgradu priredi srbsko kmetijsko društvo. Razstavljene bodo vse vrste sadja iz cele Srbije. Otvoritev razstave bo, ko dospe prvo zgodno sadje in bo odprta dokler ne dospe za pošiljatev poznega sadja. Tudi pri nas bi bilo potrebno kaj takega.

g Naša vinska trgovina in Avstrija. Dunajski list »Neue Wein-Zeitung« trdi, da naša vina samo zato ne najdejo kupcev v Avstriji, ker so jim cene previsoke, že pri nas, a še višje, če se uračuna predrag prevoz. 9 odstotno vino stane v Jugoslaviji povprečno 10 jugoslov. kron, na Mažarskem 16 mažarskih kron, tako da stane na Dunaju mažarsko vino 40, naše pa 45 avstrijskih kron. Avstrija ravno sedaj kupuje mnogo vina. Mi našega vina ne izvažamo in ga ne bomo, dokler mu cene ne padejo in dokler se sama država ne poriga, da ga bomo čim lažje.

g Pšenice je posejane na Slovenskem 42 tisoč 729 hektarov in 5 arov. V celi državi je posejane pšenice 1 milijon 680 tisoč 395 hektarov in 72 arov. Vsega skupaj je posejane površine na Slovenskem 79 tisoč 326 hektarov in 74 arov, v celi državi pa 2 milijona 308 tisoč 774 hektarov in 80 arov. Letos je več posejane zemlje v celi državi kot laniško leto za 123 tisoč 749 hektarov in 30 arov.

g Trgovska pogodba med Jugoslavijo in Italijo bo, kakor se sliši, kmalu gotova stvar.

g Sava od Šmarne gore do Zaloga. Kmetijski posestnik nam piše: Več muh na en mah bi se ubilo, ko bi se Sava pod Šmarno goro, kjer že obstoji jez, speljala na polje do Zaloga ter vpregla v turbine za proizvodnjo elektrike. Tako bi 1. poceni svetila, kurila, vozila in obratovala razne tovarne in stroje za kmetijstvo; 2. dvigala bi vodo za mestni vodovod; 3. dvignila talno vodo, da bi ob suši ne bili prazni vodnjaki in bi imelo Posavje potrebno vodo za gospodarske potrebe in požar; 4. mlinarji v Zadobrovi bi dobili nekoliko odškodnine za škodo vsled usahnitve studencev, kar je največ povzročil mestni vodovod itd. Kapital, zgani se! Tu imaš obširno polje za korist ljudstva sploh in svojo. To bi bilo dalekosežnega gospodarskega pomena, na vse strani plodonosno. Podjetja, katera bi vsled tega trpela (takih ni veliko), naj se primerno oškodujejo.

O tem naj bi pisal kak strokovnjak! Mor-da se je to že zgodilo? Meni ni znano (iz-črpno se o tem dosedaj še ni pisalo. Op. uredn.)

g Kmetijska nabavna zadruga v Kamniku je prejela več vagonov najboljšega dalmatinskega cementa, ki ga oddaje po 240 K in večja naročila tudi po 230 K. Istotako vam oskrbe apno, če se pravočasno priglasite. Fr. Borc.

g Nemčija nakupila žito v Rumuniji. Angleški listi poročajo, da je Nemčija nakupila velike množine žita v Rumuniji.

g Mažarski državni dolg znaša po uradnih poročilih 123 milijard kron.

g Uničen krompir. Zadnji mrazi na Moravskem so skoro popolnoma uničili nasade krompirja. Ta udarec je tem hujši, ker prideluje Moravska večinoma krompir, s katerim preskrbuje Dunaj, celo Avstrijo a v znatni meri tudi Češko.

g Sladkorna pesa, krompir, detelja, grah in grozdje je v nevarnosti na Češkem vsled velike množine gosenic. Ljudstvu pomaga pri uničevanju gosenic tudi vojaštvo.

Iz naših društev.

Vestnik SKSZ je izšel v nedeljo, dne 10. t. m. kot priloga »Slovincu«. Je lepo urejen in obsega veliko koristnega za naša društva.

Izobraževalna društva se pozivajo, da naznanijo svoje odbore, če že tega niso storila, pristojnemu okrajnemu glavarstvu. Naznanilo je kolkovine prosto. Pripomnja se, da se mora vsak novoizvoljeni odbor takoj po občnem zboru naznaniti politični oblasti, pa čeprav bi bil izvoljen stari odbor.

Društvene izkaze naj izobraževalna društva točno izpolnjene nemudoma vrnejo Slov. kršč. soc. zvezi v Ljubljani. Tudi v tem oziru mora biti red!

»Čemu naj kažemo svojo revščino,« tako govore gotovi ljudje, ki bi morali izpolniti društvene izkaze, zraven pa še dostavljajo, da jih ne bodo izpolnili. Dobro! Ako jih sami nočejo izpolniti, potem naj jih dajo vsaj drugim v izpolnitev. Vsakih izgovorov v tem oziru naj bo že enkrat konec!

Dobre knjige.

Naša pota I. zvezek, zbirka zanimivih predavanj. Cena 4 K, s poštnino 2 K več.

Uvod v krščansko sociologijo. Naša pot II. zvezek. Napisal dr. Aleš Ušeničnik. To knjižico bi moral imeti vsak katoliškomišleči Slovenec, ki deluje v naših organizacijah. Cena 8 K, s poštnino 2 K več.

Ljudski oder I. zvezek. »Lovski tat« ljudska igra v petih dejanjih in »Erazem Predjamski«, igra v petih dejanjih. Kljub današnjim visokim knjigam stane izvod 10 K, s poštnino 2 K več.

»Stari in mladi,« napisal Anton Medved, izšli v zbirki Ljudskega ogra II. zvezek. Cena 16 K, s poštnino 2 K več. Izobraževalna društva, segajte pridno po teh knjigah. V kratkem izide zanimiv popis Prekmurja. Knjigo, ki bo štela okoli 110 strani in imela zemljevid, je napisal vseučiliški profesor in izvedenec na mirovni konferenci v Parizu dr. Matija Slavič. — Vse navedene knjige se naročajo pri Slov. kršč. soc. zvezi v Ljubljani.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

Dočim sem to dvojico opazoval, je Higgs pogledal izza papira¹⁴, ali karkoli je že bilo to, kar je bral (pozneje sem izvedel, da je porabil popoldne za odvijanje neke mumije in pregledoval njen plen) in zagledal mene, ki sem stal v sencji.

»Kak zlodej pa ste vi?« je zavpil z vreščavim in ostrim glasom, take lastnosti namreč dobi, kadar je jezen ali vznemirjen, »in kaj delate v moji sobi?«

»Stojte!« je dejal njegov tovariš, »vaša hišnica vam je pravila, da vas je neki vaš prijatelj prišel obiskat.«

»Saj res, tako je, samo da se ne morem spomniti nobenega prijatelja z obrazom in brado kot kaka koza. Pristopite, prijatelj, in vse je prav.«

Tako sem stopil v svetli kolobar električne luči in zopet obstal.

»Kdo je to? Kdo je to?« je Higgs mrmral. »Obraz je obraz — hm — hm — ga že imam — starega Adamsa, samo da je bil on zadnjih deset let mrtev. Kalif ga je ujel, pravi jo. Starodavna senca davno pogrešanega Adamsa, bodi tako dobra, pa mi povej svoje ime, zakaj mi tratimo čas z brezpomembno skrivnostjo.«

»Te ga ni treba, Higgs, zakaj ono je pravkar v vaših ustih. Jaz bi vas bil pač spoznal kjer koli; zakaj v aši lasje ne postajajo beli.«

»Ne to; preveč barvene snovi; naravnostna posledica vročerkvne narave. Torej Adams — zakaj Adams morate biti — v resnici me veseli, da vas vidim, zlasti ker mi še niste odgovorili na nekatera vprašanja v mojem zadnjem pismu, kje ste n. pr. dobili tiste skarabele prve dinastije¹⁵, katerih pristnost so ovrgavale neke nevoščljive zverine. Adams, moj dragi, stari dečko, pozdravljen tisočkrat — in zgrabil je moje roke in jih vil, in ko je njegovo oko obstalo na nekem prstanu, ki sem ga nosil, je pridodajal: »Ej, kaj pa je to? Nekaj čisto nenavadnega. Toda nič ne dé; po večerji mi boste pripovedovali. Dovolite, da vas seznanim s svojim prijateljem; Kapitan Orme, zelo dostojen učenec arabščine, s popolnoma začetnim znanjem egiptovskega starinoslovja.«

»Gospod Orme,« je pretrgal mladi mož in se mi priklonil.

»O, prav, gospod ali kapitan, kakor vam bolj všeč. On meni namreč, da ne pripada redni vojski, da si je udeležil cele burske vojske in je bil trikrat ranjen, enkrat naravnost skozi pljuča. Tu je juha. Gospa Reid, pripravite še en prostor. Strašno sem lačen; nobena stvar mi ne povzroča boljše sle, kot odvijati mumije; to povzroča toliko duševnega napora in hkrati telesnega dela. Jejite, ljudje, jejite! Govorili bomo kesneje.«

Pa smo jedli. Higgs obilno, zakaj njemu je vedno izborna tehnika, morda zato, ker je bil abstinent; gospod Orme zelo zmerno, jaz pa kot se spodobi človeku, ki je mesece živel od samih dateljinov — zlasti pa od sočivja, ki s sadjem vred tvori mojo poglavitno hrano — to se pravi, če jo dobim, zakaj v sili pa obstanem ob čemerkoli.

Ko je bil obed končan in so se naše čaše napolnile s portom¹⁶, si je Higgs postregel z

¹⁴ Pápirus je neke vrste trst, ločje, ki so stari Egipčani iz nje agdelali papir. Ohranilo se je še do danes veliko spisov na papiru. Naš papir ima po njem svoje ime.

¹⁵ Dinastija je vladarska rodovina. V Egiptu je do l. 1100. pred Kristusom vladalo 20 različnih vladarskih rodovin. Prva je vladala morebiti okoli l. 3000. pred Kristusom.

¹⁶ Port ali porter je močno rjavo angleško pivo; ime ima po težakih (porter), ki ga posebno radi pijo.

vodo, našal veliko pipo z morske pene, ki jo je vedno kadil in puhal okrog tobačnice, ki je bila nekaj mrtvaška žara¹⁷, za srce nekega starega Egipčana.

»Zdaj pa, Adams,« je dejal, ko je tudi nam pipe natlačil, »povejte nam, kaj vas je pripeljalo nazaj iz dežele smrtnih senc. Z eno besedo: vašo zgodbo, vašo zgodbo!«

Zavrtel sem z roke prstan, ki ga je opazil, bil je debel obroč iz precej svetlega zlata take velikosti, da bi ga navadna ženska lahko nosila na palcu ali kazalcu; vanj je bila vdolana sijajna ploščica safira¹⁸, ki so bile vanj vdolbljene čudni starinski znaki. Pokazal sem na te znake in ga vprašal, če jih zna brati.

»Brati jih? Seveda!« je odgovoril in vzel v roke povečevalno steklo. »Ali jih vi znate? Se že spominjam, da ne; vi niste nikdar za rabo pri katerikoli stvari, ki je nad petdeset let stara. Hala! to je poštena hebrejščina. Aha! jo že imam,« in bral je:

»Dar Salomona, vladarja — ne, mogočnega med Izraelci, ki ga ljubi Jah¹⁹, vladarici Jah ali Jahve pomeni v hebrejskem jeziku toliko kot »Bog«.

Sabe, kraljici, hčerki kraljev, hčerki modrosti, prelepi.«

»Tako je pisano na vašem prstanu, Adams — resnično imenitna reč! Kraljica Sabe — bath melachim, hči kraljev, ki jo je božal naš stari prijatelj Salomon. Sijajno, zares sijajno!« — in dotaknil se je zlata z jezikom in ga pozikusil z zobmi. Hm — odkod ste dobili to pretkano goljufijo, Adams?«

»O!« sem smejoč se odvrnil, »na navaden način, seveda. Kupil sem ga od oslovskega poganjca v Kairi za kakih trideset šilingov.²⁰«

»Zares,« je neverno odvrnil. »Jaz bi bil mislil, da je samo kamen v njem precej več vreden, da si seveda ni drugega kot steklo. Vrezana pisava je pa prvovrstna, Adams,« je resnobno pridodajal »vi se poizkušate iz nas norčevati, toda naj vam povem, kar mislim, da vi ta čas veste — da Ptolomeja Higgsa ne boste ujeli. Ta prstan je nesramna prevara; toda kdo je pripravil hebrejski napis vanj? Ta je pa vseeno dober učenec.«

»Ne vem,« sem odvrnil; »do zdaj nisem vedel, da je hebrejski. Da vam po pravici povem, mislim, da je staroegiptovski. Vse, kar vem, da je to, da mi ga je dala ali bolje posodila neka imenitna gospodična, ki ji je ime Valda Nagasta in ki misli, da je potomkinja kralja Salomona in kraljice iz Sabe.«

Higgs je zopet vzel prstan in ga vnovič pogledal; nato mu je kot v nenadni pozabljivosti zdrknil v telovnikov žep.

Ni treba, da bi bil neotesan, zato vam nočem ugovarjati,« je odgovoril z nekakim mrmranjem, ali reči kaj, kakor to, da če bi mi bil kdorkoli drugi to storijo pravil, bi mu bil dejal, da je navaden lažnjivec. Saj, kajpada, kot vsak šolarček ve, Valda Nagasta, to je po etijopsko hči kraljev — pomeni popolnoma isto kot bath melachim — to je hči kraljev po hebrejsko.«

Tu je kapitan Orme udaril v smeh in pripomnil: »Tu se lahko vidi, zakaj niste prav nič priljubljeni v starorimskem svetu, Higgs. Vaš način prepira je tak kakor kakega divjaka s kamenito sekuro.«

»Če vi samo zato odpirate svoja usta, da kažete svojo nevednost, Oliver, jih rajši zaprta držite. Človek, ki je rabil kamenito sekuro, je napredoval daleč nad stanje divjaštva. Toda svetujem vam, dajte rajši doktorju Adamsu priliko, da nam pove svojo zgodbo, nakar boste lahko dlako cepili.«

»Morebiti kapitan Orme ne želi, da bi ga ž njo nadlegoval,« sem dejal, na kar je on takoj odvrnil:

»Nasprotno, prav zelo rad bi jo slišal — to se pravi, če hočete meni prav tako zaupati kot Higgsu.«

Za hip sem pomišljal, zakaj, da po pravici povem, iz raznih razlogov nisem nameraval nikomur zaupati razen profesorju, o katerem vem, da je prav tako zvest, kot je neotesan. Pa me je neki notranji nagon pripravil do tega, da sem za tega kapitana Ormeja napravil

¹⁷ Vrč.

¹⁸ Dragocen višnjevi kamen.

²⁰ Pred vojsko je angleški šiling veljal 1 K 20 vin.

izjemo. Mož mi je bil všeč; v njegovih rjavih očeh je bilo nekaj, kar me je vabilo. Tudi to je nenavadno name učinkovalo, da je bil pri tej priliki slučajno navzoč, zakaj jaz sem bil vedno prepričan, da se na svetu nič ne zgodi slučajno ali po naključju; ampak da so najbolj vsakdanje okoliščine rajši določene, ali učinek delovanja neizbežnega zakona, čigar konec je znan tisti Moči, ki vodi naše stopnje, dasi se vsega zdaj še ne znamo razložiti.

»Gotovo rad,« sem odgovoril; »vaš obraz, vaše prijateljstvo s profesorjem sta dovolj izkaznice zame. Samo to vas moram prositi, da mi daste častno besedo, da brez moje privolitve ne boste povedali ničesar tega, kar vam nameravam povedati.«

»Kajpada!« je odgovoril, nakar je Higgs izbruhnil: »Tako, zdaj je dovolj; ali hočete, da sveto pismo poljubiva²¹, ali ne? Kdo vam je prodal ta prstan in kje ste bili zadnji ducalet in odkod prihajate?«

»Bil sem med drugim ujetnik kalifov. Pet let sem se s to rečjo zabaval, o čemer bi moj hrbet mogel podati nekaj dokaza, če bi se slekel. Mislim, da sem edini človek, ki ni sprejel islam²², pa so mu pustili življenje, to pa zato, ker sem zdravnik in torej koristna oseba. Ostali čas sem porabil s popotovanjem po severnih afrikanjskih puščavah in iskal mojega sina Roderika. Vi se dečka spominjate, ali bi se ga morda, saj ste njegov boter in jaz sem imel navado pošiljati vam njegove fotografije ko je bil še mlad dečko.«

»Severa, seveda,« je dejal profesor v novem tonu; »te-le dni sem naletel na neko njegovo božično pismo. Toda, moj ljubi Adam, kaj se je pripetilo. Jaz nisem nikdar nič slišal.«

»Šel je k reki, da bi zoper moja navodila streljal krokodile, ko je bil dvanaest let star — ne dolgo po smrti svoje matere in neki Mahdijevi rojaki so ga uropali in ga prodali za sužnja. Jaz sem ga od tedaj vedno sledil, zakaj ubogi dečko je šel od roda do roda; njegova spretnost kot godec mi je dajala možnost, da sem ga mogel med njimi slediti. Arabci ga zaradi njegovega čudovitega glasu imenujejo »egiptovskega pevca« in zdí se, da se je naučil igrati na njih domače instrumente.«

»In kje je zdaj?« je prašal Higgs, kot človek, ki se boji odgovora.

Je neko pesem, ki sem jo bil jaz naučil svojega barskega²³, na pol črnkastege naroda, z imenom Tungli, ki prebiva globoko v notranjosti severne osrednje Afrike. Po kalifovem padcu sem ga sledil tja to mi je vzelo nekaj let. Nekaj Beduinov²⁴ je potovalo po kupčijah k tem Tungom pa sem se preoblekel in se delal enega izmed njih.

Neko noč smo taborili v vnožu neke doline zunaj velikega obzidja, ki obdaja sveti prostor, kjer je njih malik. Jezdil sem proti tej steni in skoz odprta vrata sem slišal nekoga z lepim tenorom peti po angleško. Pel je neko pesem, ki sem jo bil jaz naučil mojega sina. Začenja se tako-le:

»Ostani pri meni, počasi, glej, pada večer.«

Zopet sem spoznal ta glas. Razjahal sem, ukradel skoz vrata in takoj prišel na odprt prostor, kjer je mlad mož sedel na vzvišeni klopi, na vsaki strani je imel svetilko, pred seboj pa mnogobrojno poslušalstvo. Zagledal sem njegov obraz in navzlic turbanu, ki ga je nosil in orientalski obleki — da, in vsem preteklim letom — sem ga spoznal za svojega sina. Neki duh norosti me je moral obsesti, da sem glasno zaklical: »Roderik, Roderik!« in on je vstal in preplašeno zrl okrog sebe. Poslušal-

²¹ Pri najslovesnejših prisegah poljubljajo sveto pismo.

²² Islam je mohamedanska (turška) vera.

²³ barbarski = divji, surov, prostaki. Barbare so imenovali stari Grki prvotno vse narode, katerih jezika niso razumeli (ker so »brbrali«, Grkom se je zdelo, da slišijo samo zloge bar-bar), pozneje pa je pomenila beseda barbar divje, neomikane, krvizelne narode in posamezne ljudi.

²⁴ Beduini so prebivalci puščav Arabije, Sirije, severne Afrike, ki nimajo stalnega bivališča, ampak s svojimi čredami selijo iz kraja v kraj.

da so tudi vstali in eden izmed njih me je opazil, ki sem ležal v senci. Z divjim krikom so skočili proti meni, zakaj onečastil sem njih svetišče. Da si rešim življenje sem — bojazljivec, kakršen sem bil — bežal nazaj skozi vrata. Tako sem po vseh teh letih iskanja še rajši bežal kot umrl, in dasi sem bil ranjen s sulico in kamenjem, se mi je vendar posrečilo doseči konja in nanj skočiti. Ko sem zbežal iz našega taborišča, sem dirjal na slepo srečo proč, samo da rešim to zanikarno življenje pred temi divjaki; tako močan je nagon samohranitve, ki nam je urojen. Iz dalje sem pogledal nazaj in videl v svitu gorečih šotorov, da so Tungi napadali Arabce, ki sem z njimi popotoval, mislim, da zato, ker so jih imeli za udeležnike onečastitve. Pozneje sem slišal, da so jih vse pobili, te uboge ljudi, toda jaz, ki sem nehoti prinesel usodo nad nje, sem ušel.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za
franciškansko cerkvičjo)
obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem
računu po

3%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1920 nad 60 milijonov kron vlog in nad K 1.100.000 rezervnih zakladov. Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke v tekočem računu.

Za razvedrilo.

Pri fotografu. Mož: »Ali ste mojo ženo irenotno fotografirali?« — Fotograf: »Ne. Zakaj pa vprašate?« — Mož: »Ker ima usta zaprta!«

Pri vojaki. Korporal: »Zapomnite si enkrat za vselej: puščina cev mora biti znotraj tako svila, kakor da bi jo bilo solnce obilalo!«

Izdaja konzorcij »Domoljubac«.
Odgovorni urednik Anton Šušnik v Ljubljani.
Tiska Jugoslovanska tiskarna.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljša in najceneje.

Vabilo

na

XXII. redni občni

Kmetijskega društva v Sodražici, registrirane
zadruge z omejeno zavezo, ki bo dne 24. julija
t. l. ob 3 uri popoldne v društveni dvorani.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelnstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1920.
4. Dopolnilna volitev načelnstva.
5. Volitev nadzorstva in razsodišča.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, bo pol ure kasneje drugi občni zbor ravnotam in z istim sporedom, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Odbor.

Čevljarski vajenec

se takoj sprejme. Prednost imajo sinovi kmet-
skih staršev. Radislav Vidic, Višnjagora št. 71.

Jaz Jože Bitenc, po domače Znamenjšek, posestnik v Sostrem, preklicujem in obžalujem vse svoje razaljive besede, s katerimi sem dne 12. junija t. l. v gostilni Jožeta Svetka v Sostrem vpričo številnih gostov žalil krivično g. Frana Cuzaka, po domače Peguta, posestnika v Zadvoru št. 58 ter se poslednjemu zahvaljujem, da bo proti temu preklicu in proti povračilu stroškov odstopil od sodnega preganjanja.

Fotograf gre na deželo.

Na deželo pride fotograf na zahtevo in ne računa nobenih potnih stroškov, ako se javi vsaj pet družin v enem kraju, ter izvršuje najlepše slike v najkrajšem času. Pišite dopisnico z natančnim naslovom na Hugon Hibšer, fotograf, Ljubljana Valvazorjev trg št. 7. nasproti Križanske cerkve.

Kupim

zlato — srebro

staro, zlomljeno,

F. Cuden — Ljubljana 22.

Prešernova ul. 1.

Za sedanje **setev** priporočam:

ajdo, koruzo, grahoro in rdečo deteljo.

Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Sprejme se takoj

organist in cerkvenik

za župnijo Borovnica.

Modna in manufakturna trgovina

„PRI IVANKI“

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

priporoča cenj. odjemalcem razno blago kakor: cefirje in oxforde za srajce že od 18 K naprej, raznovrstno blacvino, žamet, sukno in volneno za moške in ženske, kotenino belo in pisano, kambrike, najfinejši klot v vseh barvah, kotenino za rjuhe in močno rujavo kotenino, cvilih za postelje, odeje, moško in žensko perilo domačega izdelka vedno v zalogi. — Cene zelo nizke, postrežba dobra.

Franc Travnik

čevljar v Trebnjem

razprodaja čevlje domačega zanesljivega dela, nad 50 parov moških čevljev močnih, dalje vsakovrstni ženski in nizki šolci iz ševro, boksa, in teletine tudi so iz finega blaga: žametni, beli, rujavi, sivi in črni, pa tudi tennis-čevlji na izbiro dobro in pošteno blago in po zelo nizki ceni, kdor si želi kaj izbrati, naj se oglasi prve dni.

Razprodaja radi odpotovanja.

Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

klavno živino

in prašiče

po najvišji ceni.

PARNA OPEKARNA na Viču

R. SMIELOWSKI, stavbenik
LJUBLJANA, Rimska cesta št. 2.

Nudi se dobro žgana opoka pro-
vostne kakovosti po dnevnih cenah.

IV. JAX IN SIN

Dunajska cesta št. 15, LJUBLJANA

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz to-
varne v Lincu. — Ustanovljena
l. 1867. — Došlo je ravno-
vetje število strojev za
vsako obrt.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „ADLER“.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn:

Dürkopp, Styria, Waffelnrad.

miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja
najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot
proti poljskim in hišnim mišim 12 K, za podgane 16 K,
za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebno
močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev
10 in 20 K, prašek proti mrčesu 10 in 20 K, mazilo
proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri
živali 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu
10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na ze-
lenjadi (unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam
10 in 20 K. Preprodajalcem popust.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:

M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Lanišče

godeno in negodeno v vsaki množini kupi

Mehanična vrvarna, terlinica in predilnica

Anton Šinkovec, Kranj-Grosuplje.

Ponudbe je nasloviti na tovarno v Grosuplju.

Tkalci platna!

Vsake vrste laneno prejo dobite v po-
ljubnih množinah pri

Mehanični vrvarni, terlinici in predilnici

Anton Šinkovec, Kranj-Grosuplje.

Vprašanja je nasloviti na tovarno v Grosuplju.

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikana)

Trst - Amerika

prevažata potnike v New-York redno 3 krat
v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojas-
nila in prodaja vozniških listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo. — Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

Odplov brzoparnika President Wilson
2. avgusta 1921.

Škode in nadloge

se obvarujete le ako pokončavate miši navadne in poljske
podgane s "Poginom" škatlija po . . K 6.—
stenice z "Rapidom" steklenica po K 12.—
ščurke z "Morinom" škatlija po . . K 6.—
Vsa sredstva preizkušeno najsigurneje učinkujejo!

I. C. KOTAR,

drogerija, Ljubljana Wolfova ulica 3.
Trgovci popusti! Trgovci popusti!

MASTIN v krmo, angleški krmilni prašek za živino, po pošti 5 zamotkov po 1/4 kg za 50 kron. Glasom ukaza deželne vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekarnarji, trgovci, kramarji, kmetijske in konsumne zadruge. — Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek zajutrek za odrasle, daje bolnikom kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na tisoče zahvalnih pisem. Po pošti 5 zamotkov po 1/4 kg 100 kron.

GARJE kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih Naftol-mazilo, ki je brez duha in ne maže perila. — 1 lonček za eno osebo po pošti 15 kron pri

TRNKOCI, lekarna, Ljubljana, Slovenija SHS.

Angleška parobrodna družba CUNARD LINE.

Odprava potnikov I., II. in III. razreda preko TRSTA-REKE in CHERBOURGA v NEW YORK.

Sprejema naročila za prostore na parnikih za Grčijo, Anglijo in Ameriko ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

CUNARD LINE,

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 26.

Sprejme se takoj **vajenec** za pekovo obrt. Parna pekarna Jakob Kavčič, Ljubljana, Gradisce št. 5.

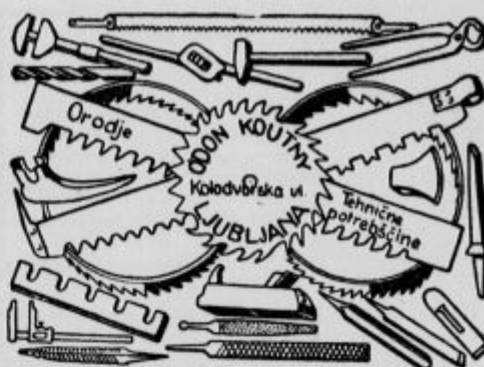

Kupujemo suhe gobe

priporočamo pa vse vrste semen za poletje in jesen! — Sever & Komp, Ljubljana, Wolfova ulica šte. 12.

Zelišča

Podleskovo ali prešičkovo seme, lipovo, bezgovo in arnika cvetje, norično ali beladona perje, čemerika in sladke koreninice, tršlikovo lubje i. t. d. kupi vsako množino in po najvišji ceni — Ed. Pišler Vrhnika, Slovenija.

Za poletje

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskanino v najnovejših vzorcih in bogati izbiri, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste robe za na glavo itd. Opozarjamo tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah.

A. & E. SKABERNE, veletrgovina z manu-fakturnim blagom, **LJUBLJANA**, Mestni trg 10.

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čkovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kakšen denar. Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadrugne zveze, Dunajska c. 38/I.

Podružnice:

SOMBOR, MARIBOR, DJAKOVO, SPLIT.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.

Izplačuje svojim klientom vsak znesek brez odpovedi v gotovini.

Poroč. prstani
Double verižice
Sienske ure
Budilke
Ženske ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevajte ponudbe!

Novovpeljana
— trgovina —

K. Pečenko
Ljubljana, Sv. Petra c. 13 (vogal Kolodvor, ul.)

Usnje ter potrebščine.

Cene konkurenčne, postrežba solidna.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

LJUBLJANA

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute
: po najugodnejših dnevnih cenah. :

ima poseben borzni oddelak. Prevzema vse bančne posle.

Telefon šte. 3.

Uzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru.
2. Zvonove proti razpok in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanja.

Skupno premagamo skupne težave! Svoji k svojim

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo
ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne
šivalne stroje priporoča Ign. Vok, Ljubljana,
Sodna ulica št. 7.

Anton Kunstek Ljubljana, Kopitarjeva ul. 4,
priporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevlj. potrebščin

na drobno in debelo.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Solenburova ul. 4.

PODRUŽNICE:

MARIBOR

Gospodsk. ul. 38.

NOVO MESTO

Glavni trg.

KOČEVJE

šte. 39.

Pozor, mlinarji!

Pristna volnena mlinska sila 24 in 32 cm šir-
nižani ceni, kakor svileni sila roka po znatno
tudi prvovrstna svetovnoznane
znamke „Albert Wydler“, priporoča trgovina
švicarske

Avust Čadež, Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 35, nasproti „Stare Tisler-
jeve gostilne“. Zahtevajte cenik!

Prvovrstna

ES-KA KOLESA

Najfinejša predvo-
no kvalitetno blago.

J. GOREC, Ljubljana

Gospodsvetska cesta 14.

Agitirajte

za

„Domoljuba“

Zahtevajte cenik
zastonj in pošt-
nine prosto!

Zahtevajte cenik
zastonj in pošt-
nine prosto!

H. Suttner, Ljubljana št. 1

Mestni trg št. 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.